

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Ob petem letnem občnem zboru OSS Kranj

Več pozitivnih kakor negativnih ugotovitev

Kranj, 20. septembra — Danes bo v Kranju peti letni občni zbor Okrajnega sindikalnega sveta Kranj. Ker bomo o delu tega zbora poročali šele v sobotni številki, prinašamo tokrat nekaj misli iz razgovora s tovarišem Jankom Bratetom, predsednikom komisije za delavsko samoupravljanje pri OSS Kranj.

Komisija za delavsko samoupravljanje pri OSS Kranj sistematično proučuje in spremlja razvoj delavskega upravljanja. S pomočjo občinskih komisij proučuje določene probleme in pomanjkljivosti in jih skuša rešiti oziroma odpraviti. O svojih ugotovitvah poroča komisija organom OSS in predlaga konkretne rešitve ter obseg in vsebino svoje aktivnosti.

Razvoj delavskega samoupravljanja je zelo hiter predvsem v industrijskih podjetjih. Tu proizvajalci zahtevajo nadaljnje decentralizacijo in demokratizacijo samoupravljanja. Vse to moramo tudi realizirati. Nekateri obratni delavski sveti so že sprejemali mesečne operativne plane, pravilnike o nagrajevanju, obravnavali sistemizacijo delovnih mest in podobno. Zivahno so razpravljali tudi o izkoriščanju sredstev za vzdrževanje. Zadovoljive uspehe so na področju nadaljnje rasti delavskega samoupravljanja dosegli v Tekstilindusu Kranj, v Železarni Jesenice, v tovarni gumijevih izdel-

kov Sava Kranj, v Peko Tržič, v Gorenjski predilnici Skofja Loka in drugod. Seveda pa ob tej ugotovitvi ne smemo prezreti vseh ostalih delovnih kolektivov. Tudi ti so storili odlične korake v smeri nadaljnje decentralizacije in uveljavljanja delavskega samoupravljanja.

Z nadaljnjo decentralizacijo in demokratizacijo delavskega samoupravljanja se spreminja tudi odnos strokovnih služb do tega neposrednega upravljanja. Dolžnost strokovnih služb oziroma tega kadra je, da skrbi za čimboljše organizacijo dela in s tem neposredno tudi za uspeh podjetja. Danes so le še redki primeri, tako je ugotovila komisija za delavsko samoupravljanje, da ne bi imel vodilni kader posluha za novi čas, za čas, ko proizvajalec preraste v upravljalca. Delovne izkušnje te komisije torej kažejo, da je več pozitivnih kakor negativnih pojavov. Vendar nas slednja ugotovitev ne opravičuje, da ne bi omenili tudi nekaterih pomanjkljivosti. Posamezni vodilni delavci v na-

ših podjetjih še vedno mislijo, da so nenadomestljivi in da delavci poznajo samo svoje pravice, ne pa tudi dolžnosti.

Nekoliko težje se neposredni proizvajalec uveljavlja kot upravljalac v neindustrijskih panogah, čeprav se je tudi tukaj zadeva premaknila. Tudi v teh podjetjih obstajajo vsi pogoji, da delavsko samoupravljanje zajame široki krog zaposlenih. Vsem tistim delovnim kolektivom, kjer se proizvajalec še ni v zadostni meri uveljavil kot upravljalcev, je treba pomagati. Zato komisija za delavsko samoupravljanje pri OSS meni, da bi bilo potrebno pri zborih in odborih posebej komisijske, ki bi na svojem področju proučevale in pospeševale razvoj delavskega samoupravljanja.

I. P.

Poljska sindikalna delegacija med obedom na Blejskem gradu

Poljska sindikalna delegacija obiskala Gorenjsko

Srečanje naj koristi medsebojnemu spoznavanju in razumevanju

Kranj, 18. septembra — Delegacija Centralnega sveta Zveze poljskih sindikatov, ki se kot gost CS ZSJ, že nekaj dni muči v naši državi, je v ponedeljek obiskala Kranj in Bled. Delegacija sta na poti po Gorenjski spremljala podpredsednika ZSS Leopold Krese in podpredsednik republiškega sveta ZS Hrvatske Ante Roje. — Goste je v Kranju pozdravil predsednik OSS Andrej Verbič in jih povabil na razgovor s predstavniki kranjske komune in okraja. Razgovora so se udeležili tudi sekretar OK ZKS Janko Rudolf, predsednik OLO Kranj Jakob Zen, podpredsednik ObLO Kranj Ivo Sefic in drugi.

nomskih enot in njihovo vlogo pri gospodarnosti podjetij. Predstavniki delegacije se je tudi ob tej priložnosti zahvalil za bogate informacije in dejal, da veže naše narode in poljski narod veliko skupnega, predvsem pa borba na nacionalno osvoboditev, borba za osvoboditev delavskega razreda, borba proti Hitlerjevemu zavojevalcem in naporu za izgradnjo socializma. Prav zategadelj je treba okrepiti nadaljnje sodelovanje na vseh področjih, saj to narokujeta dva skupna cilja: izgradnja socializma in borba za mir v svetu. In Jugoslavija je prav na tem področju dosegla lepe uspehe. Ob koncu je vodja poljske dele-

gacije zaželel narodom Jugoslavije mnogo uspehov na vseh področjih družbenega razvoja.

Pred odhodom na Bled, kjer so jim gostitelji na tamošnjem gradu priredili kosilo, so si še izmenjali spominska darila. Popoldne so se gostje vrnili v Ljubljano.

POLLETNI OBRAČUN

Tržič, 19. septembra (B. F.) — Za danes ob 17. uri je bila sklicana seja občinskega ljudskega odbora. Razen nekaterih imenovanj je bila najpomembnejša točka dnevnega reda za skupno sejo obeh zborov razprava o poročilu o izvršitvi družbenega plana in osebnih dohodkih za I. polletje 1961 in poročilo o izvršitvi proračuna in negospodarskih investicij. Na današnji seji bi moral biti imenovan tudi tajnik ObLO Tržič in upravitelja osnovnih šol Leše in Lom. — Na ločenih sejah so odborniki obeh zborov razpravljali o nekaterih osnutkih odlokov, o garancijskih izjavah gradbenemu in mesarskemu podjetju ter o dodelitvi zemljišč SLP nekaterim proslencem.

Z uspehom mladinske delovne brigade so zadovoljni

Skofja Loka (J. P.) — Letos je sodelovala na zvezni delovni akciji tudi XVI. mladinska delovna brigada »Jože Gregorčič«. Brigada so sestavljali gimnazijci in vajenci iz Skofje Loke in v Jesenic. Kakor smo zvedeli na občinskem komiteju Ljudske mladine v Skofji Loki, so letos v primerjavi s prejšnjimi leti pri organizaciji mladinskih delovnih akcij dosegli znaten napredek. Omenjena brigada je častno izpolnila zaupano nalogo in s tem prispevala delež k izgradnji avtomobilske ceste. Za svojo poštenost in vrednost je bila pohvaljena, prejel pa je tudi Trak revolucije.

V SKOFJELOŠKI OBČINI ANKETA MED MLADIMI KOMUNISTI

Večja aktivnost

V začetku oktobra bo v Skofji Loki širše posvetovanje o vprašanih družbeni aktivnosti mladih komunistov. Posvetovanje pripravljata občinski komite Zveze komunistov in občinski komite Ljudske mladine. Izkušnje so pokazale, da se mladi člani ZK vse premalo aktivno uveljavljajo v družbeno političnem življenju. To nikakor ne more biti pozitivna ugotovitev, posebno še, ker je prav od dela mladih komunistov v precejni meri odvisna aktivnost posameznih organizacij po terenu in podjetjih.

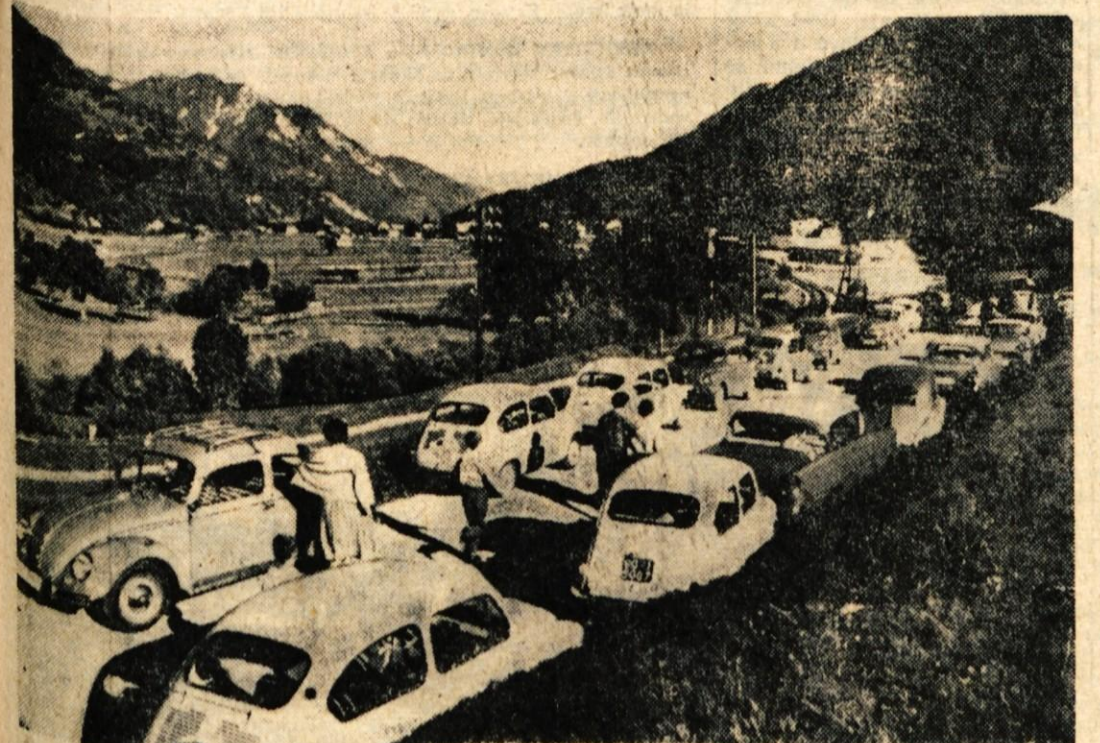
nje bolj konkretno obravnavati, sta oba komiteja izvedla med mladimi komunisti v občini posebno anketo. Med mlade člane ZK so razdelili vprašalnice pole s trinajstimi vprašanji. Vprašanja se nanašajo na bolj ali manj organizacijske zadeve, kakor tudi na decentralizacijo delavskega samoupravljanja, na nagrajevanje po delu ter na notranjo in zunanjo politiko Jugoslavije. Menimo, da zajema anketa vse tiste bistvene značilnosti, ki označujejo družbeno aktivnost mladega komunista.

Podatki, ki jih bo dala ta anketa, bodo nedvomno za nadaljnje delo zelo koristni. Po drugi strani pa smo lahko prepričani, da bo delo bližnjega plenuma občinskega komiteja Ljudske mladine, ki bo obravnaval rezultate te ankete, zelo uspešno. To poudarjam zato, ker bodo udeleženci oziroma diskutanti razpolagali s konkretnimi podatki in bo na ta način lahko načelna razprava izključena.

n-k

Seja Izvršnega odbora OO SZDL Kranj

KRANJ, 18. septembra (S. S.) — Danes dopoldne je bila v prostorih OLO Kranj seja Izvršnega odbora OO SZDL Kranj. Razpravljali so o polletni izvršitvi družbenega plana okraja Kranj za leto 1961. Del razgovorov pa so posvetili tisku in informacijam na Gorenjskem.

V nedeljo pred Vitrovcem

Proračun kranjske komune

Kranj (Jp) — V sedmih mesecih letošnjega leta je imela kranjska občina 688 milijonov dinarjev proračunskih dohodkov in 658 milijonov dinarjev izdatkov. V primerjavi z letnim planom je torej dosegla že 65 odstotkov dohodkov in 62 odstotkov izdatkov.

Največ dohodkov je imela v tem času kranjska občina od proračunskega prispevka iz osebnega dohodka delavcev v gospodarstvu in izven gospodarstva, nadalje od občinskega prometnega davka in obč. doklade od kmetijstva.

Največji del izdatkov predstavljajo dotacije samostojnim zavodom, družbenim organizacijam, skladu za šolstvo, družbenim investicijskim skladom in ostalim družbenim skladom v skupnem znesku 145 milijonov dinarjev.

Delavskega doma sledil še razgovor s člani ObSS. Pozanimali so se predvsem za oblike in metode dela sindikalnih organizacij, dalje za delo samoupravnih organov v podjetjih, za pristojnost eko-

Srednja komercialna šola v Kranju

Po sprejetju resolucije o usposabljanju kadrov v gospodarstvu se je Trgovinska zbornica za LR Slovenijo takoj lotila z vsi resnostjo reorganizacije svojega šolstva. Minilo je komaj dobro leto, pa so že posamezne stopnje šolanja tako povežane, da je dejansko omogočeno izobraževanje kadrov za trgovino in sploh za blagovni promet do najvišje stopnje.

Pri Šolskem centru za blagovni promet (bivša Vajenska šola za trgovinski stroko) že delujejo posamezni oddelki, in to: oddelki za mladince, oddelki za odrasle, ki se usposabljaajo za delovno mesto prodajalca ter oddelki za poslovodje. Sedaj pa je ustanovljen še manjkajoči člen v usposabljanju kadrov v blagovnem prometu — srednja komercialna šola. Upravni odbor Okrajne trgovinske zbornice je na svoji seji sprejel sklep, da ustanovi še ta oddelki, ker to narekuje potrebe po usposobljenih kadrih, in to v prvi vrsti za potrebe notranje trgovine

na debelo in drobno. Trgovina danes nima šolanih kadrov v komercialni službi, to delo opravljajo po večini še starejši ljudje, ki pa polagoma zapuščajo ta mesta.

Oddelki za srednje komercialiste pa ni namenjen samo kadrom trgovine, ampak kadrom celotnega blagovnega prometa, na kratko, vsem, ki nabavljajo, prodajo, manipulirajo z blagom bodisi kot trgovci ali proizvozniki.

Podrobna navodila o vpisu v šolo so razvidna iz današnjega zapisa.

OBRAZI IN POJAVI

V obraz in za hrbtom

Picasso je bil prvi slikar, ki je ljudi začel slikati z dvojnimi obrazy. Ta umetniška ilustracija je bila prvi pripomoček, da se je človek zgledal v sliko svoje dvojnosti. Ze dolgo pred tem je bilo znano, da si blaže krojimo s likarjami, mnenje o ljudeh pa z jeziki, tem sodobnim sredstvom »brezčičnega prenosa« misli. Pozneje čas je tej uvodni ugotovitvi dodal samo še bolj industrijsko obdelavo »jezičnega upravljanja« na tekočem traku. Ni nobena stvar, da se ljudje po dolžini jezika precej razlikujemo in da je »kvaliteta« govornih

besed med spoli in starostjo tako različna. Nekaj več krivde zadene jezike, če primerjamo težo njihovih izjav. Sicer pa tudi jeziki znajo biti pridobitno sredstvo, zato njihove vloge v današnjem času ne kaže podcenjevati. Ze dolgo je znan ljudski pregovor, da se »z jeziki daleč prides.

Jezik pomaga oblikovati moralno besed. Pripisujejo mu pomen tehničnega posrednika in oblikovalca morale upravljanja. Ljudje opravljajo različne stvari: na cesti in med delom, na vlakih in v ribarnici, med štirimi očmi in v množičnih organizacijah, po uradni dolžnosti in zasebno, ponoči in podnevi, na Kranjskem in na Štajerskem, po navadi in brez raz-

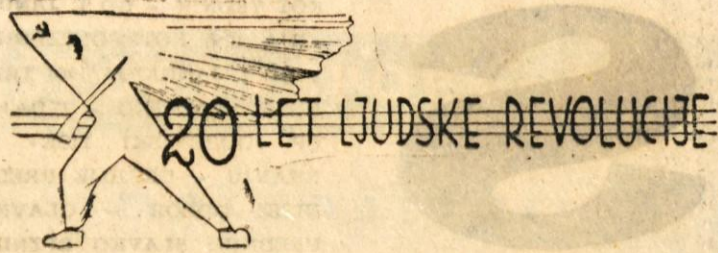
loga. Dolga je skala valovnih dolžin upravljanja. Na kratkih valovih ljudje skoraj več ne razpravljajo. Skozi zvočnike v ustni votlini ne pribijajo na jezik samo sline, ampak brzostrelni rajali »jezičnega ozračljanja«.

V zadnjem času se močno uveljavlja neko novo geslo. V obraz pripovedujemo s kadinico najprikupnejših besed, če je človek za nekoliko stolčkov višji in za nekoliko glav večji. Za hrbtom so te izjave pomešane s koli in psokami. Svetniki postajajo kriminalci. Idealni ljudje pa pokvarjene duše. Vzori se spreminjajo v obsojence. In vse to na razdalji med »obrazom« in »za hrbtom«.

Ne bo nikogar začudilo, če vam bodo prisodili otroka več, ali pa vas proglasili za homoseksualca. Zakon sicer to preganja, toda kdo se še ravna po besedilih zakonov? Jezikov ni mogoče zavezati z »slisicami« na ustnicah, zlasti če je upravljanje narodni običaj!

Zdravko Tomažej

Prva požgana vas

Dne 20. septembra 1941. leta so Nemci požgali vas Rašico nad Ljubljano. To je bila prva v celoti požgana vas na slovenskem ozemlju v času NOB. Nemci so ta zločin opravičili, češ da je to odgovor na partizanski napad. Dva dni prej so namreč borci rašiške čete napadli pod vasjo Rašico kolono Nemcev in jih 6 pobili. Podobno so se Nemci maščevali tiste dni na Mohorju nad Moravcami in na Mežakli. Na Mežakli, pri Lukmanovi koči, je takrat padel partizan Slavko Oman z Javornika.

Jeseniški partizani

Del jeseniške čete, ki se je avgusta 1941 razdelil na trojke in četvorke oziroma na več skupin na Mežakli, se je septembra znova združil. Toda napadli so jih Nemci. Skupina se je znova razdelila na dva voda; eden je krenil pod Stol na drugo stran doline, del, v katerem je bilo precej partizanov iz Gorij, pa je krenil na Dovški rovt.

Prvi načrt pred odborniki

Na 8. redni seji OLO Kranj je bil 20. septembra 1963 pred odborniki stvarni predlog gospodarskega načrta. Predsednik Miran Košmelj je obrazložil, da so prejšnji načrti sloneli bolj na statističnih podatkih republik, in da je to bil prvi načrt, ki so ga pripravljali in sprejemali sami odborniki v okraju.

Odgovor z delom

Na mnoge klevete in gonjo proti socialistični Jugoslaviji v 1949. letu, so politične in družbene organizacije odgovorjale z delom. Po delovnih kolektivih in drugod so uvedli posebno tekmovanje. Tako so frontovske brigade v Kranju napravile nad 200 tisoč delovnih ur. Alojz Jelenc s Primskega je opravil 849 ur, Franc Stanjko 587 ur itd.

Predavanje in prazna dvorana

V soboto, 16. septembra ob 20. uri, je bilo v novo urejeni dvorani Kulturnega doma v Podnartu zanimivo predavanje s tematiko »Blokci in beogradska konferenca«. Predaval je mladinec Leopold Zupan; predavanje pa je organizirala KO SZDL Podnart in aktiv LMS. Predavanje je obravnavalo probleme in težnje današnjega sveta. Zalosten pa je bil pogled na skoraj prazno dvorano; predavanju je prisostvovalo le nekaj mladincev. Mislim, da je treba tako nezainteresiranost za svetovne dogodke, ki se tičejo vseh nas, ostro grajati.

LADO na Bledu

Bled (JB) — V sporedu gostovanj najboljših jugoslovanskih folklornih plesnih zborov je v dvorani Kazine na Bledu nastopil minulo soboto LADO iz Zagreba. Prireditev s sporedi jugoslovanske folklorne je bilo letos izredno veliko, in to tudi kvalitativnih, saj je letos prvič uspelo pridobiti za gostovanje vse naše najboljše folklorne zборе.

Sobotni večer jugoslovanske folklorne v izvedbi ansambla LADO je bil za številno občinstvo v Kazini spet izreden dogodek. Izvajalci so se pred polno dvorano gledalcev predstavili s pesmi in pesmimi iz vseh krajev naše dežele. Večji del programa pa je bil razumljivo izpolnjen s hrvatskimi pesmimi in plesi. Gledalcev to pot ni bilo prav nič manj kot sredi glavne sezone. To dejstvo pričja, da je zanimanje za folklorne predstave zmeraj precejšnje.

V septembru se bodo zvrstile še naslednje prireditve: Večer zabavnih melodij, dva večera jugoslovanske folklorne, prireditev Melodije z juga v izvedbi ansambla DALMACIJA in koncert velikega plesnega orkestra RTV Ljubljana.

Za višjo kvalifikacijo

Organizacija Zveze borcev po vseh podjetjih skrbi, da bi omogočila bivšim borcem in članom ZB opravljanje izpita za KV in VK delavcev. V jeseniški železarni je takih okoli 500. Letom bodo organizirali potrebne tečaje in jih primerno pripravili na izpiti, ki jih bodo polagali pred posebno, v ta namen imenovano komisijo. Tisti, ki so opravičili teoretičnega dela izpita z ozirom na starost in delovni staž, so že pričeli z izpiti. Prva skupina je polagala izpite v petek dopoldne, v prihodnjih tednih pa bodo prišli na vrsto še ostali.

Dogodek v Ljubljani

Pred 53 leti — 20. septembra 1908, po krvavih obračunih avstrijske vojaške oblasti s slovenskimi domoljubi v Ptujju, je prišlo do protinemških demonstracij v Ljubljani. Vojaštvo je streljalo v množico in padla sta Ivan Adamič ter Rudolf Lunder.

Osvojen Idrinja

Po burnih dogodkih vstaje prebivalstva v Slovenskem Primorju v septembru 1943. leta so partizanske enote dne 20. septembra 1943 zavzele mesto Idrinja. Prebivalstvo tega kraja, ki je bilo četrto stoletja pod italijansko okupacijo, je osvoboditelje sprejelo z nepopisnim navdušenjem. V poznejšem razvoju se je morala partizanska vojska še umakniti iz mesta, toda vsa okolica je bila do konca vojne pretežno pod partizanskim nadzorom.

Biserna poroka v Kranju

(N) Kranj — Preteklo soboto, 16. septembra dopoldne je bila na Občinskem ljudskem odboru v Kranju pomembnejša svečanost ob biserni poroki, ki sta jo 1901. L. sklenila zdaj 87-letni Anton Jakopin in 85-letna Marija doma iz Podbrezja pri Naklem. Oba slavljenca sta se spoznala v Trčiču, kjer sta bila zaposlena kot delavca.

Omenimo naj, da sta oba jubilanta v prvih letih življenja zubila po enega od staršev. Mož Anton je izgubil mater in je moral zaradi tega že pred desetletjem letom starosti od doma za krukonom, ženi Mariji pa je umrl oče, ko je bila stara 2 leti. Se preden je končala osnovno šolo je morala v Ljubljano kot služkinja, kjer je delala po ves dan do poznih

Slika jubilarov

GLAS BRALCEV

CE IMA CLOVEK SMOLO — Mnoge organizacije poskrbijo za svoje člane, da imajo tudi primeren oddih ali zdravljenje. Ena takih organizacij je tudi ZVVI. Pred štirimi leti sem precej zbolela in mi je zdravnik po specialnem pregledu svetloval zdravljenje v toplicah. Vložila sem prošnjo — napisano na predpisani tiskovini, vendar rešitve na moj predlog ni bilo.

Zaradi nekaterih vzrokov nekaj let nisem delala v odboru ZVVI. Lani so me spet vabili na občni zbor in mi obljubili, da bom šla v toplice. Zahvalila sem se in povedala, da sem sedaj zdrava in mi ni potrebno zdravljenje in tudi na občni zbor nisem šla. Kljub temu sem bila izvoljena v odbor, pri čem pa, da se nisem udeleževala sej in nisem delala v organizaciji. Maja letos sem bila spet izvoljena v odbor, čeprav sama nisem bila za to in sem se članstvu tudi oprostila, češ da že tako celo leto nisem delala.

Na konstituantni seji v juniju

Ljudje in dogodki

Nietzsche je govoril, da je logika »palica z dvema koncema«. Posebno to velja še za volilno logiko. Kajti vse je odvisno za kateri konec zagrabi volilno palico. Volilno logiko vedno prijemajo z dveh koncev. Tisti, ki so na volitvah izgubili z ene strani, poraženi pa z druge. Izjeme v tem ne poznajo niti Nemci, ki se sicer v svojih političnih gledanjih križajo z vsemi na svetu. Razloga nima nihče, da bi se nedeljske volilne znanje preveč veselili.

Nedeljske volitve v Zahodni Nemčiji, ki so poleg ostalega pokazale neverjeten smisel za disciplino in pokorščino, so pripomogle k trditvi, da so Nemci narod, ki težko obrača hrbet svojim voditeljem. Ne zapuščajo jih niti v najtežjih trenutkih, na meji nesreče. Ta usodna napaka, jih je v zgodovini že večkrat pripeljala na rob propada. Zadnjih v drugi svetovni vojni, ko so do groba sledili Hitlerjevim ukazom. Nedeljske volitve so ponovile napovedi, da so ostali vdani svoji »nibelunški zvestobi«. Glasovali so za »starca« ne zaradi tega, ker jim je svet svetloval premislek, ampak

zato, ker so narod, ki ne želi ničesar tvegati in v »maščobi na trebuhu« vidi najboljše izglede za prihodnost. Sicer pa je že dolgo znano, da Nemci glasujejo za osebnosti in ne za programe. Kajti če bi glasovali za strankine in njihove politične načrte, potem se ne bi mogli odločiti, za katero od teh strank se naj opredelijo, ker so med njimi tako neznatne razlike, da tega povprečen, neoučen državljani sploh ne zapazi.

Adenauer je takrat priložil svoji krščansko-demokratski stranki zmago na brzi s svojo starčevsko izkušnjo in z geslom, da v vpregi za katero je 85 letni kočijaš ni treba ničesar spreminjati. Socialdemokrati so se zamislili nad tem dejstvom. Pripravljali so bili spreminiti svoj politični načrt. Kot glavna opozicijska stranka so do sedaj nasprotovali vsemu, kar je Adenauer pokrenil v notranji in zunanji politiki. Nobena stranka pa ne želi biti večno v opoziciji. Da bi uspeli na volitvah so začeli opuščati svojo staro politično smer in se venomer bolj približevati Adenauerjevi vladi v »nacionalnih

ur ponoči. Po poroki je ostala doma in skrbela za osem otrok, moč pa je bil v različnih službah, med drugim zadnjih 37 let tudi v jeseniški železarni. Anton je bil ves čas vključen v borbo za delavske pravice, ki jih v železarni ni manjkalo. Tudi med narodnoosvobodilnim gibanjem sta oba pomagala partizanom, skupno z otroci in vnuki. Jubilanta imata danes 18 vnukov in 6 pravnukov. Po osvoboditvi so zlasti vnuki na vseh področjih družbenega, političnega in kulturnega življenja zelo aktivni. Kdo ne pozna Staneta Tavčarja, predsednika kranjskega Turističnega društva, Ivanko Jelenc, ki je lani postavila svetovni rekord v skoku s padalom iz višine 1000 metrov, itd.

Zanimivo je tudi to, da jubilantka še vedno piše in bere brez očal, medtem ko jubilar ne zna pisati in ne brati, ker ni hodil v šolo zaradi razmer, ki smo jih omenili.

Na ta redek jubilej, 60. letnico poroke, sta zakonca Jakopin prišla v narodnih nošah, oba zelo čila, zdrava in nasmejana. (Pred dvema letoma sta podoben jubilej slavila tudi zakonca Markič iz Strahinja pri Naklem). Pri običajnih tovnstnih porokah, sta zastopnika ObLO, podpredsednik Alojz Založnik in uslužbenka Marija Gantar jubilantoma izročila razen dokumentov o poroki tudi skromna darila in jim želela še mnogo zdravih in srečnih let skupnega življenja. K številnim čestitkam se pridružuje tudi naše uredništvo.

Na nedeljski proslavi v Brdih NAJVEČ ZASTAV IZ KRANJA

Pozivu Okrajnega odbora ZB iz Nove Gorice ob nedeljski veliki proslavi v Brdih se je zlasti v velikem številu odzval Občinski odbor ZB iz Kranja. Udeležence sta odpeljala na proslavo dva posebna avtobusa. Med drugimi se je na svečanem prostoru uvrstilo kar 11 praporov krajevskih organizacij kranjske občine, kar je zelo pozitivno celotno razpoloženje. Največ zastav je bilo prav iz kranjske občine.

K. M.

Fosno polje motiv

Foto: F. Perdan

TE DNI PO SVETU

HAMMARSKJOLDOVA SMRT V KONGU — Generalni sekretar Organizacije združenih narodov Dag Hammarskjöld se je ubil v letalski nesreči, ki se je pripetila v noči od nedelje na ponedeljek, 12 km od mesta Ndole, na meji med britanskim protektoratom Centralnoafriške federacije in kongoško pokrajino Katango. Letalo so našli razbito v bližini Ndole. Potoval je iz Leopoldville za najboljšim letalom neke švedske letalske družbe. Zraven razbitega letala so našli šest trupel. V letalu je bilo deset ljudi — pet potnikov in pet članov posadke. Tri pogrešana trupla še vedno iščejo, medtem ko so iz razbitih potegnili enega potnika, ki je bil še pri življenju in je sedaj v bolnišnici. Vzroki nesreče še niso znani.

POLOŽAJ V KATANGI SE NEJASEN — Šest dni po prvih napadih Combejevega orožništva je položaj še vedno nejasen. Beli najemniki še vedno vodijo katangske enote v ogorčenih napadih na enote Združenih narodov. Na številnih mestih pa je prišlo do sodelovanja tistih katangskih orožnih sil, kjer ni evropskih oficirjev z zastopniki OZN.

Položaj v Leopoldville je popolnoma miren. Parlament je v zadnjih dneh nadaljeval zasedanje. Sprejel je številne pomembne sklepe za likvidacijo katangske krize.

USMRITVE V TURCIJI — Te dni so izvršili smrtno kazni nad obsojenci v Jaši Adi. Smrtno kazen z obeh straní so izvršili nad bivšim turškim premierom Menderesom. To je bila zadnja od treh usmrtitev, kolikor jih je odbor komite narodne enotnosti od skupno 15 smrtnih obsodb, ki jih je izvršilo specialno sodišče.

AVSTRIJA BO POOSTRILA NADZORSTVO — Avstrijsko ministrstvo za notranje zadeve je sporočilo, da bo poostrilo nadzorstvo na avstrijsko-italijanski meji, da bi preprečili infiltracijo teroristov iz Avstrije v Južno Tirolsko in tihotapljenje eksploziva na to območje. Notranje ministrstvo je to ukrepanje po novem valen atentatov z bombami v Južni Tirolski. Italijanska policija je aretirala več oseb, avstrijskih in nemških državljanov v zvezi s temi atentati.

SPORAZUMA V LAOSU NI — Predsednik laoske vlade princ Suvana Fuma je na tiskovni konferenci izjavil, da sta se s posebnim odposlancem predsednika Kennedyja Harrimanom sporazumela o tem, da je treba laoske probleme mirojno urediti.

»Eden takšnih problemov je tudi ustanovitev nacionalne vlade Laosa, ki ji bom predsedoval.« je izjavil Suvana Fuma. Harriman pa je v Rangunu izjavil, da ZDA niso prevzele nobene obveznosti, da bodo podprle laoskega voditelja Suvana Fuma kot premiera koalicijske laoske vlade. Harriman je dejal: »Princ je dal vedeti, da bi moral biti on ministrski predsednik, vendar nisem prevzel nobene obveznosti.«

ARETACIJE V ŠPANIJI — Po vesteh dobro poučenih krogov nameravajo nadalje zapirati mlade španske nacionaliste s področja Baskov, osumljene, da pripadajo separatistični skupini »baskovska mladinska organizacija«. V zadnjih desetih dneh so okrog 30 ljudi, ki so jih zaprli v San Sebastianu, prepeljali v madridske zapore.

BRITANSKI TISK PROTI NEHRUJU — Predstavnik Foreign Office ni hotel komentirati izjave Nehruja, ki je kritiziral odpor Velike Britanije proti sedanjim akcijam OZN v Katangi in obtožil britansko vlado, da je lani nezadovoljivo ovirala prizadevanja svetovne organizacije v Kongu.

Ta Nehrujeva izjava je povzročila zelo jezno reakcijo britanskih časopisov, ki trdijo, da je akcija OZN »nezakonita« in ima, kakor piše »Daily Telegraph«, ki je blizu vladi — Combe pravi, da so hodi za neodvisnost svoje pokrajine in »noče izročiti Katange, da bi jo izkoristil ves Kongu.«

ZAOSTRITEV KONTROLE — V Sovjetski zvezi je v teku reorganizacija sistema državne kontrole, od katere pričakujejo, da bo omogočila učinkovitejšo ugotavljanje dejanskega izvajanja vladnih sklepov o najvažnejših gospodarskih vprašanjih. Poudarjajo, da novi sistem ne bi škodoval pravic krajevnih vladnih organov.

NOVA SOVJETSKA EKSPLOZIJA — Na Švedskem so zabeležili potres, o katerih sodijo, da jih je povzročila nova sovjetska poskusna eksplozija.

V Podkozemu na Gorenjskem se tako družno zberejo k striženju ovac

V Ljubljani od 30. septembra do 8. oktobra mednarodni sejem gradbeništva

V soboto, 30. s. m., bodo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odprli mednarodni sejem gradbeništva. To bo prvi specializirani sejem iz gradbene stroke. Zaradi številnih prijav razstavljevcv je vodstvo Gospodarskega razstavišča sklenilo dograditi za vsako ceno tudi novo razstavno dvorano s približno enako kvadratno razstavno površino, kot jo ima osrednja dvorana Gospodarskega razstavišča. Gradbena dela so že zaključena in izvajatelji opravljajo zdaj v glavnem še nekatera obrtniška dela.

operativne ter številni obiskovalci si bodo lahko na dokaj srčnem kompleksu ogledali vse modernizacijo procesov industrije gradbenega materiala in gradbene operativne. Sejma se bo udeležilo kar 181 razstavljevcv iz Anglije, Avstrije, Danske, Francije, Italije, Madžarske, Zvezne republike Nemčije, Poljske, Švedske in Združenih držav Amerike.

Zvezna gradbena zbornica in Gospodarsko razstavišče v Ljubljani kot prireditelja sejma želita, da bi imela ta prireditelj poslovni

značaj. Zanimirani kupci se bodo s pomočjo strokovnih komisij lahko opredelili za nakup ustreznih strojev in opreme iz uvoza oziroma za sklenitev pogodb za nakup reprodukcijskega materiala. V okviru sejma bo mogoče sklepati pogodbe za izvršitev raznih gradbenih uslug in storitev. Na sejmu bodo zastopana razen številnih domačih in tujih proizvodnih podjetij Jugoslovanska investicijska banka pa bo imela na sejmu svoj biro, ki bo sprejemal prijave kupecv.

Nov turistični objekt

(U) Kranjska gora - Zgornjesavska dolina je dobila po zaslugi Turističnega društva v Kranj-

ski gori nov turistični objekt. Pod Martuljkovo skupino je vodila doslej skoraj nepoznana steza od Martuljka mimo prvega Martuljkovega slapa, skozi sotesko do Bučanovega rova. Pot predstavlja nov in zelo prikopen turističen objekt za Zgornjesavsko dolino in morda po pestrosti prekaša poznani Vintgar. V skale vdolbena, oziroma večkana pot se vije preko novo zgrajenih mostov do prvega slapa, od tu dalje pa do Bučanovega rova.

Med narodnoosvobodilno vojno so jo uporabljali tudi partizani, ki so se po njej umikali sovražniku. Pot je pomembna tudi zaradi spomenika padlim partizanom, ki stoji pod slapom. Podjetje za urejanje hudournikov, ki je tu zgradilo »novi Vintgar«, je povsem uspelo. O tem že pričajo vsakodnevni in predvsem nedeljski turisti, ki dajejo priznanje novemu turističnemu objektu Turističnega društva Kranjska gora. Posebnost novega »Vintgarja« je prav v tem, da se lahko pripelje izletnik z avtomobilom prav do pričetka nove turistične poti.

7 vprašanj o GG Bled

SNEG RUŠI PLAN — STROJI MIKAJO MLADE DELAVCE — 15 MILIJONOV DINARJEV ZA LEPŠE ŽIVLJENJSKE POGOJE IN ŠE NEKAJ DRUGIH UGOTOVITEV

Proti simpatičnemu (to besedo v zadnjem času uporabljaj namesto pridevnika čudovit) upravljemu posloju Gozdnega gospodarstva Bled sem se namenila predvsem zaradi tega, ker so mi na občinskem sindikalnem svetu v Radovljici povedali, da so v tej gospodarski organizaciji razmeroma zelo daleč s pripravami na novo delitev dohodka. Ker pa je pogovor že lepo stekel, sem izrabila priložnost in hitro povprašala še po tem in onem in si tako vsaj približno uspela (ne zamerite mi, ker si to domišljam) ustvariti sliko problematike enega naših največjih gozdnih gospodarstev. Sedaj namreč zaposluje že 1109 delavcev in uslužbencev, od tega približno polovico stalnih, polovico pa sezonskih.

Z decentralizacijo podjetja so v Gozdnem gospodarstvu Bled začeli že lani, ko so uvedli 10 ekonomskih enot. Letos so le-te razdelili na 26 enot, izvolili pa 7 obratnih delavskih svetov. Tako en obratni delavski svet zajema dve ali več ekonomskih enot. Prav sedaj je v teku izpolnitev decentralizacije upravljanja, saj je predvideno, da bodo delavski sveti v najkrajšem času pristojni za delitev osebnih dohodkov, razpolagali pa bodo tudi s 25 odstotki celotne amortizacije in 15 odstotki namenskih skladov.

Prilagoditve sestavo novih pravilnikov o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov so se v GG Bled lotili dokaj sistematično. Izvolili so posebno desetčlansko komisijo, v kateri so predstavniški organov delavskega samoupravljanja in predstavniki uprave podjetja. Komisija se deli na manjše skupine, ki pripravljajo posamezne dele novih pravilnikov. S temeljitimi pripravami in izdelavo osnutkov bodo skušali končati do konca oktobra, novembra pa so namenili razpravam o osnutkih po posameznih ekonomskih enotah.

Sedaj so delavci v Gozdnem gospodarstvu, tako kot delavci v mnogih sorodnih gospodarskih organizacijah, plačani po akordu, razen tega pa prejemajo še konstantno kolektivno premijo. Povprečne prejemkov celotnega kolektiva je bilo julija letos 20.300

dinarjev za osem ur dela. Ker pa skoraj vsi delajo v sezoni več kot osem ur, je bilo povprečje izplačanih prejemkov 25.000 din. Ker je akumulativnost gozdnih gospodarstev v primerjavi z industrijskimi panogami nekoliko nižja, sorazmerno težko držijo korak tudi z višino osebnih prejemkov, ne da bi pri tem zmanjševali investicije in drugo.

Polletni obračuni kažejo, da so v GG Bled realizirali 83 odstotkov brutoprodukta; plan oddaje so ob zaključku prvega polletja dosegli 55-odstotno (z 20. avgustom se je število odstotkov povzpelo že na 74). Da je bil plan toliko presežen, je vzrok predvsem v tem, da je pretlelo zimo sneg na mraziših polomil okoli 80 tisoč kubičnih metrov lesa, katerega morajo sedaj pospraviti, da se ne zaredi v niem mrtos.

Letos so za objekte družbenega standarda namenili 15 milijonov dinarjev. Sedaj ima več kot 90 odstotkov delavcev urejeno družbeno prehrano, uredili pa so jim tudi prijetna in čista bivališča v neposredni bližini največjih krajev sečnje.

Medtem ko je pred časom v gozdovih prišlo v poštev predvsem ručno delo, v zadnjem času tudi pri nas vse bolj uvajajo mehanizacijo. Tako so pri GG Bled kupili več motornih žag, traktorje-goseničarje, za izvoz lesa, žične izvalke in žerjave ter tako razbremenili delavce pri najtežjih delih, obenem pa pritegnili več mladih delavcev, ki radi delajo pri strojih. Skoraj nepotrebnost pa je sedaj tudi konicna vprega, katero je bilo v zadnjem času že tako ali tako težko dobiti.

M. Šošić

Seja KO Cerklje

Cerklje - Minuli četrtek je imel Krajevni odbor v Cerkljah svojo 21. redno sejo, na kateri so razpravljali in sklepali o dokončni izgradnji parka in parkirnega prostora, o ureditvi gramozne jame in še o nekaterih drugih krajevnih zadevah. Sejo je vodil predsednik odbora Janez Globočnik, ki je navzoče seznanil s potekom komunalnih del. Največ dela je še pri urejanju parkirnega prostora, ker bo treba urediti pločnik, dva zbirna kanala za odtok vode in pri pokritju tamkajšnjega potoka »SUHEGA GRABNA«. Medtem, ko je park pred spomenikom že urejen in zasajen, morajo posaditi še nekaj dreves, zgraditi pa bodo tudi vodomet tako, da bo središče vasi povsem spremenilo svoje doseganje lice. Tako bodo tudi Cerklje počasi dobile sliko malega mesteca, saj postajajo čedalje bolj privlačna turistična točka in to predvsem zaradi Kravca, Senturske gore, letališča na Brnikih itd.

Krajevni odbor je poskrbel, da bo končno enkrat urejena gramoznica za ta okoliš, oziroma da so primerno gramoznico sploh dobili. Danes si bo gramoznico ogledala še posebna komisija, ker bodo tam postavili tudi leseno

lopo, zapornico in drugo. S to novo gramoznico bo KO pridobil ker ne bo treba več kupovati dragega gramozja za občinske ceste in druga komunalna dela, razen tega pa bodo v njej dobivali gramoz tudi vsi zainteresirani prebivalci.

Sklenili so tudi, da bodo v vasi Cerklje namestili še dve jazzi luči pred Premozarjem in Cmržarjem.

Sklenili so opozoriti cestno upravo v Kranju, da bi bolj skrbela za vzdrževanje ceste Cerklje-Brniki.

IZVOZ

Tržič (B. F.) - Gospodarske organizacije s področja tržiške komune so v I. polletju 1961 močno presegle družbene načrte, kar zadeva izvoz. Tako je Tovarna koe že v prvih šestih mesecih letos izvozila 66,9 odstotkov letne planske obveze, ZLIT 61,2 odstotkov, BPT 68,2 odstotkov in tovarna »Runo« 72 odstotkov. Precej pod družbeno obvezo pa sta ostali tovarna »Peko«, ki je v prvem polletju izvozila le 16 odstotkov predvidene letne količine, in pa Tovarna za pile, ki v tem obdobju sploh še ni nič izvozila.

GOSPODARSKE VEŠTI

V avgustu za 8,5 odstotka nad lanskim povprečjem. Industrijska proizvodnja v Sloveniji je v mesecu avgustu v primerjavi s povprečno proizvodnjo lani porasla za 8,5 odstotka. V primerjavi z istim mesecem lani smo proizvedli v letošnjem avgustu le za 4,5 odstotka večjo količino industrijskih izdelkov. Osemmesočna bilanca pa izkazuje 8,3 odstotno povečanje.

lani je izvažala tudi črna metalurgija, tekstilna in kovinska industrija ter ladjedelništvo.

Na Beograjskem sejmu za 124 milijard dinarjev prometa. Podatki o letošnjem petem mednarodnem sejmu tehnike v Beogradu kažejo, da je bila ta prireditelj tudi s komercialne strani dokaj uspešna. Na sejmu so sklenili za 124 milijard dinarjev kupelj.

Vedno večja blagovna izmenjava z Indijo. Blagovna izmenjava z Indijo stalno narašča, čeprav se struktura izvoza in uvoza spreminja. Dinamika je vedno večja pri uvozu kot izvozu. Medtem ko je uvoz narasel za približno petkrat, je izvoz narasel samo za dvakrat.

Sročanje

Foto: F. Perdan

Ob polletju zadovoljivo povprečje

GOSPODARSKE ORGANIZACIJE V TRŽIŠKI OBČINI SO DOSEGLE LETNI PLAN REALIZACIJE Z 49,8 ODSOTKA, SKLADE VKLJUČNO Z REZERVNIM SKLADOM PA S 83,1 ODSOTKA

Ceprav na območju tržiške komune periodični obračuni za nepravilizirana podjetja ne prikazujejo dokončne delitve dohodka (čisti dohodek še ni dokončno razdeljen na osebne dohodke, priredbe v investicijski sklad občine, rezervne sklade in na sklade gospodarskih organizacij), so že prvi obračuni ob polletju zadovoljivi in bodo ustvarjeni skladi še precej večji, kot so jih gospodarske organizacije predvidele z družbenim planom. Celotno gospodarstvo je po znanih podatkih v prvem polletju 1961 doseglo plan realizacije z 49,8 %, narodni dohodek s 43,3 %, osebne dohodke z 52,7 %, sklade podjetij, vključno z rezervnim skladom, pa z 83,1 %. Izvoz je bil dosežen s 46,6 %, gospodarske investicije s 17 % in negospodarske investicije s 37,9 %. Večja ali manjša odstopanja z ozirom na letni plan so večkrat razumljiva, ker je družbeni načrt za leto 1961 sestavljen še po starih instrumentih, medtem ko

so periodični obračuni gospodarskih organizacij za I. polletje že sestavljeni po novih predpisih. Le-ti pa imajo predvsem namen omejiti pospešeno investicijsko izgradnjo in usmeriti dosežene sklade gospodarskih organizacij v povečanje skladov obratnih sredstev, znižati medesebno kreditiranje in stare dolgove gospodarskih organizacij.

Kar zadeva celotno realizacijo v industriji, so plan presegle: Tovarna kos in srpov, Tovarna lepence, »Runo« in ZLIT; pod družbenim načrtom so torej Tovarna za pile, Peko in BPT.

Tovarna kos in srpov je tako visoko realizacijo dosegla zato, ker večino proizvodov proda v drugem tromesečju, medtem ko v drugem polletju spet proizvaja za zalogo. Takšen način poslovanja in je v tej tovarni vsakoletni pojav. Plan izvoza je prav zaradi tega Tovarna kos v tem obdobju močno presegla in je že letni plan izvršila 66,9 %. Vsi dosežani dogovo-

ri pa kažejo, da bo podjetje letni plan lahko tudi preseгло.

Tovarna lepence je dosegla tako pozitiven rezultat predvsem zaradi novih ekonomskih instrumentov, ki dajejo podjetju večjo možnost gospodarskega razvoja kot lani. Prav zaradi tega je Tovarna lepence že v prvem polletju lahko ustvarila za sklade nad 75 % letnega plana.

Delovni kolektiv tovarne usnja »Runo« je dosegel v prvem polletju letni plan realizacije s 56,2 %, količinsko proizvodnjo s 55,4 %, izvoz s 7,2 %, gospodarske investicije s 76 % in negospodarske investicije z 1,5 %.

Uspešen obračun ob polletju gre predvsem na račun poizkusne proizvodnje, s katero pa je delovni kolektiv prenehal s 1. julijem. Podjetje je bilo v rekonstrukciji in je v tem času nabavilo precej novih strojev in drugih naprav, s katerimi je pospešilo samo proizvodnjo in tudi delavcem zagotovilo boljše delovne pogoje.

Razen tega je k temu uspehu precej pripomogla tudi korektura tarinnega pravilnika. Stevilne tarifne postavke za najrazličnejša delovna mesta so razdelili v devet novih skupin in vsaka izmed teh skupin zajema več delovnih mest, ki so si po kvalifikaciji in težini dela podobne (zato imajo tudi enako tarinno postavko). S tem je bilo omogočeno, da je en delavec lahko delal na različnih delovnih mestih in seveda tam, kjer je bila v tistem trenutku največja potreba za nemoten potek proizvodnje.

Podjetje »Runo« je v tem obdobju ustvarilo 107.964.000 čistega dohodka, od tega pa je vložilo v sklade 52.385.000 din. Z ustvarjenimi skladi je »Runo« delno rešil vprašanje obratnih sredstev, razen tega pa bo lahko še letos začel z gradnjo 20-stanovanjskega bloka, za katerega ima rezervirano 18 milijonov dinarjev. — Po rekonstrukciji, tako smo zvedeli pred nedavnim v razgovoru z nekaterimi člani kolektiva »Runo«, bo

delovnemu kolektivu omogočeno tudi zvečanje doseganja letnega družbenega načrta. Z enakim številom delavcev kot je bilo doslej, bodo poskušali doseganja letni plan 940 milijonov dinarjev zvišati na eno milijardo.

Združena lesna industrija je plan realizacije preseгла kljub temu, da je količinska proizvodnja ob polletju bila dosežena le z 39,9 % z ozirom na letni plan. Na končen uspeh podjetja je vplival ugodni devizni režim, redukcija proizvodnje nerentabilnih zabojev in povečanje proizvodnje ladijske opreme in ostalega pohištva.

Tovarna za pile »Triglav« plana realizacije ob polletju ni dosegla na račun tega, ker tudi malenkostnega izvoza ni uspela realizirati. Vse pa kaže, da tudi v drugem polletju ne bo uspela svojih izdelkov izvoziti. Prav zaradi tega bo morala podjetje preusmeriti svojo doseganja proizvodnjo, ker je povpraševanje za pilami na domačem in tujem tržišču vse manjše.

Tovarna čevljev »Peko« v prvem polletju ni dosegla plana realizacije, ker v tem obdobju prodaja lahko obutev, vsekakor pa izpada ob koncu leta ne bo več, ker je na trgu v drugem polletju zimska obutev. V nekoliko težjem

položaju je podjetje zaradi izvoza, zaradi česar plana verjetno ne bo doseglo, ker »Peko« doslej še nima sklenjenih pogodb.

Glavni vzrok nedoseganja plana v BPT je ta, da podjetje odjemalcem, ki niso plačevali starih dobav, ni odpremljalo novih pošiljk.

Tako kot vsa prejšnja podjetja, ima tudi BPT precej problemov zaradi pomanjkanja obratnih sredstev. Problem obratnih sredstev pa je v največ primerih zaradi nepravilnega plačila že odkupljenega blaga ali pa so sredstva vložena v zaloge.

Kar zadeva obrt, gradbeništvo, trgovino, kmetijstvo in gostinstvo, je na vseh teh področjih plan realizacije ob polletju presežen, pod planom je ostala le komunalna dejavnost vendar pa vsi dosežani izračuni v zvezi z omejenimi področji gospodarske dejavnosti še niso točni, kot smo zapisali že v uvodu.

O vseh teh rezultatih in še nekaterih drugih ugotovitvah, ki so se pojavile ob polletju na območju tržiške komune, je večkrat razpravljaj občinski ljudski odbor, iz gradiva, pripravljene za sejo, pa smo tudi mi povzeli nekaj podatkov.

MALIOGLASI

VSAK DAN SVEZE MORSKE IN SLADKOVODNE RIBETER ZABJI KRAKI V PRODAJALNI RIBA - Delikatosa Kranj

PRODAM

Prodajam motorno kolo Tomos Puch, 175 cm. Kovač Rudi, Tavčarjeva 1, Jesenice 3732. Ugodno prodajam kompletno krusno peč. Pot na Jošta 18, Kranj 3733.

KUPIM

Kupim zložljiv športni vozček. Lešek Jožefa, Sempetrika 22, Kranj 3741.

OSTALO

Vsa tapetniška dela vam hitro, lepo in moderno izvedla tapetnik Lakner Jože, Stražišče 3212. Kmetijska zadruga Senčur prodaja montažno barako. Interesenti naj se zglasijo v soboto, 23. septembra ob 16. uri na upravi zadruga, kjer bo licitacija 3728.

OBJAVE

VISJA KOMERCIJALNA ŠOLA MARIBOR sekcija Kranj - pri DELAVSKI UNIVERZI razpisuje

vpis v I. in II. letnik izrednih slušateljev VKŠ

dne 25. septembra 1961 od 7. do 17. ure na DU v Kranju, Trg revolucije 2 (Delavski dom, vstani!). Pogoji za vpis v I. letnik: a) za že prijavljene: - sklep VKŠ v Mariboru o sprejetju kandidata; - dokumente, ki jih kandidati še niso predložili (šolsko spričevalo, rojstni list itd.); - potrdilo o sprejetem vpisu za tiste, ki niso imeli pogojev.

6 opravljenih izpitov (z vselitim predloženim izpitom kot na primer predvojaška vzgoja).

b) za pogojni vpis mora kandidat imeti: - 4 opravljene izpite (šteje se tudi oproščeni izpit kot na primer predvojaška vzgoja).

Pogojno se morejo vpisati tudi tisti kandidati, ki so imeli v šolskem letu 1960/61 razveljavljen pogojni vpis, ker niso do navedenega roka izpolnili pogojev.

Kandidati prinesejo k vpisu koleke v znesku 200 din za potrditev I. letnika in vpis v II. letnik.

Vsak kandidat, ki se vpisuje v I. ali II. letnik, je obvezen se vplačati:

za stroške šolanja na VKŠ 12 tisoč dinarjev;

za časopis »Naše gospodarstvo« 2 tisoč dinarjev.

Kandidat mora navedene stroške poravnati v gotovini ob vpisu ali prinesiti potrdilo podjetja, da mu bo poravnalo šotnino.

RAZPRODAJA 2 MERCEDESOV

AMD Senčur razpisuje javno licitacijo o prodaji dveh osebnih avtomobilov znamke »Mercedes«, v voznem stanju, dne 24. 9. 1961 od 8. do 14. ure v garaži AMD Senčur. Prednost ima družbeni sektor, uro kasneje za privatni sektor.

Izključna cena je za »Mercedes« črni 150.000 dinarjev, za »Mercedes« sivi 100.000 dinarjev.

AMD Senčur

OBVESTILO

CEPLJENJE PROTI KOZAM

Zdravstveni dom v Kranju obvešča starše, da bo obvezno cepljenje proti kozam za vse otroke, roj. v letu 1960 in do 31. 5. 1961 ter starejše do treh let, ki niso bili uspešno cepljeni.

Otroška posvetovalnica Mavčiče - 26. septembra 1961 ob 7.30 uri, Breg ob Savi pri Fajtar - 26. septembra 1961 ob 8. uri.

Osnovna šola Zabnica - 26. septembra 1961 ob 8.45 uri.

Otroška posvetovalnica Stražišče - 26. septembra 1961 ob 9.30 uri do 11.30 ure. Kontrolni pregled bo 10. septembra 1961 na istem cepišču ob isti uri.

Osnovna šola Senčurška gora - 27. septembra 1961 ob 15. uri.

Osnovna šola Zalog - 27. septembra 1961 ob 16. uri.

Osnovna šola Velesovo - 27. septembra 1961 ob 17. uri. Kontrolni pregled koz bo dne 11. oktobra 1961 na istem cepišču ob isti uri.

Zdravstvena postaja Cerklje - 28. septembra 1961 ob 8. do 10. ure.

Otroški dispanzer Kranj - 28. septembra 1961 od 14. do 17.30 ure. Kontrolni pregled bo dne 12. oktobra 1961 na istem cepišču ob isti uri.

Zdravstveni dom Kokoča - 29. septembra 1961 ob 7.30 uri.

Osnovna šola Predosje - 29. septembra 1961 ob 8.15 uri.

Zdravstveni dom Visoko - 29. septembra 1961 ob 8.45 uri.

Osnovna šola Kokača - 29. septembra 1961 ob 9.30 uri.

Zdravstvena postaja Jemenska - 29. septembra 1961 ob 10. uri.

Zdravstvena postaja Preddivor - 29. septembra 1961 ob 10.45 uri.

Osnovna šola Trstenik - 29. septembra 1961 ob 14. uri.

Osnovna šola Gospiče - 29. septembra 1961 ob 14.45 uri.

Otroški vešec Gataček - 29. septembra 1961 ob 15.35 uri.

Otroška posvetovalnica Žoje - 29. septembra 1961 ob 16. uri.

Osnovna šola Podbrezje - 29. septembra 1961 ob 16.45 uri.

Zdravstveni dom Naklo - 29. septembra 1961 ob 17. uri. Kontrolni pregled koz bo dne 13. oktobra 1961 na istem cepišču ob isti uri.

Osnovna šola Podčetrtek - 30. septembra 1961 ob 13. uri.

Pravosodno cepišče gospiška Nemalje - 30. septembra 1961 ob 13.35.

Osnovna šola Beonica - 30. septembra 1961 ob 13.30 uri.

Humanično cepišče gospiška Bukovina - 30. septembra 1961 ob 14. uri.

Otroška posvetovalnica Senčur - 30. septembra 1961 ob 15. uri. Osnovna šola Voklo - 30. septembra 1961 ob 16. uri. Kmetijsko posestvo Hrstice - 30. septembra 1961 ob 16.30 uri. Osnovna šola Trboje - 30. septembra 1961 ob 17. uri. Kontrolni pregled koz bo dne 14. oktobra 1961 na istem cepišču ob isti uri.

Starši naj pripeljejo k cepljenju otroke, čeprav niso prejeli vabila. Cepljenje je obvezno. S seboj je treba prinesiti izkaznico o cepljenju in vabilo.

Zdravstveni dom Kranj

HINO

Jesenice -RADIO-: 21. in 22. septembra franc. film PRECEP

Jesenice -PLAVZ-: 21. in 22. septembra ameriški barvni film ČLOVEK, KI JE PREVEČ VEDEL

Zirovnica: 20. septembra jugoslovanski barvni film KAROLINA RESKA

Dovje: 21. septembra jugoslovanski barvni film KAROLINA RESKA

Kropa: 21. septembra ameriški film PUSCAVA ZIVI ob 17. uri, domači film PET MINUT RAJA ob 20. uri

Ljubno: 21. septembra slovenski film TRI ČEPTINE SONCA ob 20. uri

Radovljica: 20. septembra jugoslovanski film VIZA ZLA ob 17.30 in 20. uri, 22. septembra italijanski film ANA IZ BROOKLYNA ob 20. uri, 22. septembra slovenski film PLES V DEZJU ob 20. uri

Duplica: 20. septembra francoski film TO JE CAS UBIJALCEV ob 18. uri, 21. septembra isti film ob 20. uri

Kranj -CENTER-: 20., 21. in 22. septembra ameriški film MLADI LEVI ob 17. in 20. uri, matineja ob 10. uri

Kranj -STORZIC-: 21. septembra italijanski film SMRTNI UDAREC ob 10. uri, premiera švedskega filma POUK O LJUBEZNI ob 16., 18. in 20. uri, 22. septembra švedski zabavni film POUK O LJUBEZNI ob 16., 18. in 20. uri ter matineja ob 10. uri

Stražišče -SVOBODA-: 21. septembra amer. barvni film PRINC VALIANT ob 18. in 20. uri

Cerklje -KRVAVEC-: 20. septembra amer. barvni film PRINC VALIANT ob 20. uri

Naklo: 21. septembra francoski barvni film FOLIES BERGERE ob 20. uri

Otroci brez malice?

Kranj - Ze dobrih deset dni je od tega, kar se je v šolah pričel pouk, toda šolske kuhinje še vedno ne obratujejo. Vsihtuje se vprašanje, zakaj šolska vodstva ne poskrbijo za to, da bi bilo ob pričetku šolskega leta tudi za šolske kuhinje pripravljeno vse potrebno in bi bile te sposobne učencem takoj nuditi toplo malico. Čeprav malico pogrešajo vsi učenci, je še prav posebno težko za tiste otroke, ki obiskujejo vzgojno-varstveno ustanovo. Letos imajo namreč učenci v Kranju pouk en teden dopoldan, en teden pa popoldan. Če pride otrok v vrtec ob 6. ali 7. uri zjutraj in gre potem v šolo ob 7.30, ostane brez hrane

ve do kosila. Res je, da starši lahko dajo malico otrokom s seboj, vendar je mnogo taktih, ki za to ne poskrbijo ali pa tudi nimajo ničesar primernega. Zato bi le kazalo, da bi pri tem nekoliko pomislili, bolj pa bi se za ta problem morali zavzeti tudi šolski odbori.

Kolektiven izlet

Tržič (n. n.) - Tukašnja organizacija ZROP pripravlja za prve dni v oktobru kolektivni izlet svojih članov. Na izlet bodo šli verjetno v Ankaran in si spodobno ogledali Postojnsko in Skočjansko jamo.

Asfaltiranje ceste Bled-Ribno

Prapor so razvili

Kokrica (an) - V nedeljo popoldan je bila pred Prosvetnim domom na Kokrici manjša slovesnost, ki jo je pripravila postaja. Udeležili so se je domačinska Društva upokojencev čini in okoličani, med njimi pa je Predosje v počastitev 20. letnice bilo tudi več zastopnikov raznih političnih in družbenih organizacij. Ob tej priložnosti so razvili tudi društveni prapor, ki mu je kumoval delovni kolektiv Zage Britof. V imenu tega kolektiva je zbrani množici spregovoril tovariš Vinko Galičič, ki je poudaril pomenidružstva za to področje, hkrati pa se je dotaknil tudi pomena praznovanja 20-letnice revolucije. Izvedli so tudi kulturni program.

Pred letnimi konferencami

OO LMS OBRACUN DELA Mladina škofjeloške občine se je aktivno pripravila na letne konference osnovnih organizacij. Te bodo kaničane do konca oktobra. Nekako v prvi polovici novembra pa bo letna konferenca obč. komiteja Ljudske mladine Škofja Loka. Pričakujejo, da bo na letnih konferencah mladina razpravljala predvsem o delu in življenju mladih v delovnih kolektivih oziroma o odnosu med samoupravnimi organi ter političnimi organizacijami in mladimi proizvajalci.

Posojilo za stanovanja

Tržič (n. n.) - Gradbeno podjetje Tržič že dlje poskuša omiliti stanovanjski problem nekaterih članov delovnega kolektiva. Ker pa podjetje nima dovolj lastnih sredstev za gradnjo stanovanjskega bloka, v katerem naj bi bila 4 družinska stanovanja in 5 garsonjer, je podjetje zaprosilo občinski ljudski odbor za posojilo iz občinskega stanovanjskega sklada v znesku 12 milijonov dinarjev.

Prvi koncert v novi sezoni

Drevi priroja komisija za kulturno-umetniško dejavnost Svobode Jesenice prvi koncert letošnjega sezone. Povabila je soliste RTV Beograd in Radia Sarajeva, ki bodo izvajali koncert pod nazivom »Večer narodnih pesmi, zabavnih melodij in humorja«. Koncert, ki bo v Čufarjevem gledališču, bo kvalitetna prireditev za vse ljubitelje narodne in zabavne glasbe.

Zagreški velesjem in železarji

Za zagrebški velesjem kažejo tudi letos jeseniški železarji veliko zanimanje. Ne le, da Železarna Jesenice tudi letos razstavlja na sejmu, marveč kažejo jeseniški železarji veliko zanimanje za tehnične novosti letošnjega sejma. To dokazujejo vsakodnevne skupinske ekskurzije v Zagreb, ki jih organizirajo posamezni obrati za svoje člane. Posebno skupino tvori 45 novatorjev in racionalizatorjev, ki so obiskali sejma v ponedeljek. Velesjem so obiskali tudi učenci III. razreda Metalurške industrijske šole ter dijaki IV. razreda Tehnične srednje šole, ki delujeta v okviru železarskega izobraževalnega centra.

BELEŽNA

PRESERNOV GAJ ALI...

Kaderkole se turci pogovarjajo o gorenjski metropoli, se pogosto spominjajo tudi na Preserno in njegov grob. Res, Kranj se lahko po naša s tem, da tu počiva naš največji pesnik. Zal se tega prav ni - domačini, vsaj tako kaže, ne zavedamo. Ne maram na tem mestu kritizirati ureditve Presernovega groba, čeprav bi manjkata beseda ne bila odveč. Posušeno ovetje in venci prav gotovo niso znak spoštovanja človeku, ki je v temnih dneh naše zgodovine zaslužil plamenico upanja in vere v svetlejšo prihodnost.

Nekdanje staro kranjsko pokopališče s pesnikovim grobom je sedaj spreminjeno v Presernov gaj, v kraj počitka in spominov mladih na nekdanje kranjske spopade in igranja kart. Slednje se namreč na tem mestu kaj pogosto dogaja. Niso redki primeri, da kričanje vnetih igralcev odmeva po vsem gaju. - In ti mladi kvartopirci so predvsem šolarji, ki namesto domov zavričijo v Presernov gaj. Šolske torbice pomerjejo po tleh, plašče obesimo na bližnja drevesa ali na obzidje, iz hlačnih žepov potegnemo igralne karte in - Presernov gaj se spreminja v Monte Carlo. Razumljivo je, da vreti igratelj pri igri ne skorjarijo s kletvicami in drugimi nesposobnimi izrazi, ki ne spadajo nikamor, najmanj pa na ta kraj.

Ne mislim, da bom s temi skromnimi besedami prevzgojil mlade igralce. Ne, še najmanj, ker sem po drugi strani prepričan, da tega pisanja sploh ne bodo brali. Pač pa bi bil zadovoljen, da bi ta beležka našla ugoden odmev pri starih in vzgojiteljih. n-k

Gradbišče ni igrišče

Kranj (an) - Čeprav se gradnja stanovanjskih blokov na Zlatem polju bliža h koncu, bi morla kazalo omeniti, da je pri gradnji vedno več nevednosti, ker so se v novo zgrajena stanovanja je vselile stranke. Seveda ne manjka orok. Le-ti se sedaj podijo po gradbišču, mnogokrat ovirajo delavce, najslabše pa je takrat, kadar delavec ni, to je ob nedeljah. Takrat so otroci najbolj prosti, saj ni nikogar, ki bi jih kroti. Dogaja se, da se igrajo v vozlički za prevažanje materiala, s njimi razvažajo in stresajo po gradbišču material, predvsem sipo in pesek, raznažajo leseno dele.

Pred dnevi je skupina fantičev vzela iz blokov lesene letve (deski ga rabijo pri polaganju podov) in iz njih delala sablje. Drugi se zopet poslužujejo električnega dvigala in drugih strojev, ki se jim jih posreči spraviti v pogon in tako dalje. Zanimivo je, da nekateri starši in to početje brezbrizno gledajo in se mu celo smejijo. Vprašamo se, ali so spleh kdaj pomislili, da je treba otroka poučiti, naj ne dela škodo, naj ne ovira delavcev pri delu in končno, da je vsako tako početje drago in večini tudi nevarno.

Otrokom naj bi predlagali koristnejše igranje, čeprav je trenutno res težava, ker še niso urejena primerna igrišča.

Kroparska beležka

Kropa, 18. septembra (E. G.) - Včerajšnja nedelja je bila izredno lepa in je privabila v Kropo precej turistov. Večja skupina se je ustavila pri bazenu in presenečeno ugotovila, da je že zaprt.

Več kot teden dni je že od tega, kar so bazen izpraznili, pospravili ležalnike in zaprli kabine. Vreme se je sedaj močno izboljšalo, kopališče pa je ostalo zaprto, kar je za domačine, še bolj pa za tužce, povsem nerazumljivo. Domačini namreč to že vedo, tuji pa se nezadovoljno vračajo iz Krope.

Letos je bilo precej kritike na račun upravljanja kopališča. Ob nezadovoljenem hitrem koncu sezone pa se nezadovoljstvo še veča. Mimogrede še ono vprašanje: ali bilo res tako težko postaviti na čisti tablo, ki bi tujim obiskovalcem pokazala pot do kopališča?

PRAVNI NASVETI

H. M. Jesenice VPRAŠANJE: Sprašujete, ali se zaračuna plačilo za nadurno in nedeljsko delo pri odmeri stanovanjskih bonov, ali pa se stanovanjski boni računajo samo od osnovne plače v rednem delovnem času?

ODGOVOR: Po predpisih, ki jih podležja v praksi izvajajo, se stanovanjski boni izplačujejo na podlagi vseh mesečnih prihodov, ki so vključeni v vsi zaslugek. Ni treba posebej naglaševati, da vam pri odmeri stanovanjskih bonov marajo zaračunati tudi nadurno delo in delo ob nedeljah. Če ste od prejeto, ki jih dobite pri delitvi vseh plačilnega sklada, imate pravico zahtevati stanovanjske bono.

D. S., Ljubno VPRAŠANJE: Zanima vas, kako se obračunava nadomestilo za plačo med zavarovanostjo za delo zaradi boleznij?

ODGOVOR: Nadomestilo plače se doleči praviloma na podlagi povprečja plače s stalnimi dodatki za delo v rednem delovnem času, ki so bile izplačane v zadnjih 3 mesecih pred tistim mesecem, v katerem je nastal primer, ki daje pravico do nadomestila.

Del plačilnega sklada, ki ga naknadno razdeli gospodarska organizacija, se ne vzame v osnovno za nadomestilo, zato pa upoštevajo gospodarska organizacija pri delitvi plačilnega sklada tudi dne-

ve, ko je bil zavarovane bolan, kot da bi bil tiste dneve delal.

Morate pa vedeti, da se na ta način dobi osnova za zadomestilo, nadomestilo plače pa je izraženo v odstotkih od te osnove in se za posamezne primere neznatno razlikuje. Torej v času bolezenskega dopusta ne boste dobili polne plače.

P. A., Podbena VPRAŠANJE: Sprašujete, kakšna invalidnina vam pripada, ker ste bili na invalidski komisiji ocenjeni za invalida II. kategorije s štiriturno zaposlitvijo?

ODGOVOR: Po zakonu je invalidska pokojnina lahko polna ali polpola. Polna invalidska pokojnina znaša 100 odstotkov pokojninske osnove. Nepravilna invalidska pokojnina pa se odmerja v odstotku od pokojninske osnove. Delovnemu invalidu gre poln znesek ali zmanjšan znesek invalidske pokojnine, kar je praviloma odvisno od kategorije invalidnosti in invalidne starosti.

Osnova za odmero invalidske pokojnine je pokojninska osnova, od katere bi bila zavarovancu odmerjena osebna pokojnina po zakonu o pokojninskem zavarovanju, če bi ob nastanku invalidnosti pridobil pravico do te pokojnine. Odvisna pa je odmera invalidske pokojnine tudi od tega, ali je invalidnost nastala na delovnem mestu, ali pa je invalidnost nastala zaradi bolezni ali poškodbe izven dela.

Advertisement for PAVLA KRIŽNAR roj. Šnfer (Anžonova mama). Text: Vsem sorodnikom in znanecem sporočamo žalostno vest, da nas je po težki bolezni za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, sestra, teta. PAVLA KRIŽNAR roj. Šnfer (Anžonova mama). Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, 21. septembra 1961 ob 16.30 izpred hiše žalosti na farmo pokopališče v Smartnem pri Kranju. Žalostjo: sin Mitja z družino, hčerka Pavla, sestre Elmira, Frančiška, Mina in Marjana ter ostalo sorodstvo.

RAZPIS

Vpis v srednje komercialno šolo v Kranju. Center za izobraževanje kadrov v blagovnem posredu (bivša Vojvska šola za trgovinsko stroko v Kranju) razpisuje vpis v srednje komercialno šolo. Vpišejo se lahko vsi kvalificirani delavci, ki so zaposleni v trgovini ali na delovnih mestih v proizvodnih organizacijah (tovarnah, podjetjih). Vpisovanje bo danes, dne 20. septembra od 16. do 18. ure na šoli, Cankarjeva 2, II. nadstropje. Pri vpisu je treba predložiti: zadnje šolsko spričevalo, rojstni list, potrdilo podjetja, da lahko poseđa tečaj in 2000 din vpisnine. RAVNATELJSFVO

Knjiga o Julijskih Alpah

Jesenice (M. Z.) — Ob koncu leta bo pri Državni založbi Slovenije izšla zanimiva knjiga o Julijskih Alpah znanega slovenskega gornika Jaka Čopa pod naslovom »SVET MED VRHOVI«.

S knjigo »Svet med vrhovi« bo Državna založba Slovenije izdala knjigo, ki je dolgo težila vse tiste, ki jim je pri srcu lepota naše zemlje in našega gorskega sveta. Kljub pokrajinskemu razkošju naše Gorenjske — o tem so pisali in še pišejo tujci in o tem so objavljale knjige tuje založbe — in kljub obsežni slovenski alpinistični literaturi bo to knjiga o lepota slovenskih gora, kateri je posvetil njen avtor Jaka Čop mnogo let svojega življenja. Leta in leta je iskal s svojo kamero najlepše prizore iz Zlatorogovega sveta. Tako je po dolgih letih iskanja nastala knjiga, polna najintimnejše doživljenjskih motivov iz

Julijskega alpeškega višavja. Iz svojega bogatega slikovnega zaklada nam avtor seveda posreduje v svoji knjigi najlepše od najlepšega. Nad sto dovršenih posnetkov nam prikazuje Čopov »Svet med vrhovi«.

Knjiga bo obsegala devet poglavij, in sicer pogled na Julijce, predgorje s Karavankami, bohinjski kot, od Baške grape do Krna, Trenta, od Kanina do Mangrta, Planica, Vrščič in Krnica, Martuljek ter Krna, Vrta in Triglav.

Razširili bodo sueški prekop

V Egiptu pripravljajo načrte za razširitev sueškega prekopa, ki je po statistikah najbolj prometna morska pot. Razširitev prekopa postaja neodložljiva s poudarjenega razvoja ladjedelništva v svetu in vedno večjega števila ladij, ki dnevno plovejo skozi ta prekop. »Naserjev« osemletni načrt predvideva, da bi poleg obstoječega prekopa izkopal še enega, ki bi bil ločen od starega. Tako bi istočasno lahko plule tudi največje prekoceanske ladje hkrati v obe smeri. Do sedaj to namreč ni bilo mogoče, ker je bila plova možna samo v eno smer, in to je zavlačevalo čas plovbe skozi prekop. Nekateri strokovnjaki se zavzemajo, da bi sedanji prekop sara razširili in poglobili. Tretji so navdušeni nad novim prekopom, ki pa bi ju bilo treba povezati z vmesnimi prekopmi.

14 dežel. Dnevno plove skozi prekop povprečno 50 ladij iz vseh delov sveta. Plovba skozi prekop traja okoli 15 ur, ker je hitrost voznje 13 do 15 km na ur.

Prepovedano kajenje

Po glasovanju, ki so ga napravili v mestu Nürnberg v Zahodni Nemčiji, so prepovedali kajenje v nürnbergskih tramvajih in avtobusih. Proti kajenju je glasovalo 83 odstotkov potnikov.

Uprava mestnega prometa je sledila mestu Münchenu, kjer so se potniki prav tako izjasnili za prepoved kajenja v prevoznih sredstvih.

Struktura sindikalnih organizacij na Gorenjskem

328 sindikalnih podružnic na Gorenjskem je vključeno v trinajst strokovnih sindikatov. Največ članov ima sindikat tekstilnih, usnjarskih in gumarskih delavcev (11.379), sledijo pa mu sindikat kovinarjev (7.640), sindikat rudarsko metalurške kemične stroke (7.156), sindikat obrtno komunalnih delavcev (4.373), sindikat delavcev lesne stroke (3.574), sindikat gradbenih delavcev (3.392), sindikat trgovske in gostinske stroke (2.547), sindikat državnih uslužbenecv (2.019), sindikat prometa in zvez (1.938), sindikat zdravstvenih delavcev (1.453), sindikat prosvetnih in znanstvenih delavcev (1.203), in sindikat kmetijcev (966) ter sindikat grafičnih delavcev (263). JP

RUDARJI ZADELI PRI VRTANJU NA MINO

V rudniku Bogovina v zaječarskem okraju so se ponesečili trije rudarji. Ko so s svodrom vrtali razpoke, v katere so vtaknili razstrelivo, je močna detonacija pretresla rov. — V preiskavi so ugotovili, da je prejšnja izmena rudarjev pustila v žili nerazstreljeno mino. Ker je njihova izmena končala prej, preden so utegnili razstreliti vse mine, so vpisali podatke o neaktiviranih mini v posebno knjigo. Ni še znano, kako je prihodnja izmena rudarjev ta zapisek prezrla.

USPEH PRISTANIŠČA KOPER

V koprskem pristanišču imajo letos skoraj podvojen promet. V avgustu je bilo 19.107 ton prometa. V osmih mesecih povprečno po 19.728 ton prometa v primerjavi z lanskim 11.892 tonami povprečno vsak mesec.

Največji hoteli na svetu

Največji hotel na svetu je v ZDA. To je znani hotel družbe »Conrad Hilton« v Chicagu. Ta družba ima več hotelov v največjih ameriških mestih.

Eden najmodernejših hotelov na svetu je hotel v ameriškem mestu Beverly Hillsu, nedaleč od Hollywooda v Kaliforniji. Ta hotel so zgradili leta 1955. Hotel ima osem nadstropij; njegova izgradnja je veljala 15 milijonov dolarjev.

Smatrajo, da je po svoji moderni opremljenosti boljši znan newyorški hotel »Waldorf Astoria«, ki je prav tako lastništvo družbe Hilton. Ta hotel je opremljen za večje skupine ljudi in v njem često bivajo državniki tujih držav.

Največji hotel pa je znani »Conrad Hilton« v Chicagu. Ta hotel je posebna mestna četrt. Ima 3000 sob s posebnimi klimatskimi napravami in z najmodernejšo opremo. Razen tega je v hotelu 30 salonov in 7 svečanah dvoran za sprejeme in zabave. Ta hotel so zgradili leta 1927 in je zelo lepo ohranjen.

Rekord, ki ga drži ta ameriški hotel, pa bo skoraj ovržen. Pred kratkim so v Moskvi objavili, da bodo v bližini Rdečega trga zgradili moderen hotel s 3400 sobami. Novi hotel bo imel 12 nadstropij, v srednjem delu pa stolp, visok 20 nadstropij. Po načrtu bo imel ta moskovski hotel koncertno dvorano s 3000 sedeži, več kinodvoran in svoje trgovine.

Ugodna zamenjava

Po uradnih podatkih so tuji turisti v Italiji lani pustili 410 milijard lir. Italijanski turisti so v istem letu porabili v tujini samo 45 milijard lir.

Narodi in vino

Italijanski statističarji trdijo, da vsak Italijan letno popije 133 litrov vina. Francozi imajo prvenstvo v potrošnji vina. Italijane prekašajo za 1 liter letno. Nemce smatrajo za najskromnejše pivce vina. Povprečno popijejo Nemci 10 litrov vina na prebivalca, Avstrijci pa dvakrat več. V ca, Avstrijci pa dvakrat več. V zlati sredini so Svicarji s 36 litri vina na leto, Grki z 42 litri, Spanci z 49 litri in Portugalci s 83 litri vina.

Tri hollywoodske lepotice niso na sliki zaradi obraza ali zaradi čedne postave, temveč zaradi pet na čevljih, ki so privedle do svetovnega spora. Neki nemški inženir je iznašel posebne prožne pete, ki se dajo zamenjati in zaradi vzmeti ne utrujajo nog

Hans Werner Richter

PORAŽENI

»To je bilo sranje.« je dejal potem. »Ko smo prišli na hrib, je bil tamkaj Hahn: tisti iz prve čete. Ležal je v svoji luknji, drhtel in rekel, da ne more povečevati protinapadu, ker da je bolan in da mora to storiti Hahnemann. Hahnemann pa je ves zaripel storil iz luknje in vpil: »Kaj je s topniško predprilavo?« Hahn je zlezel k njemu in dejal, da lahko telefonira. Potem je Hahnemann odšel k aparatu in topniški poročnik mu je povedal, da mu lahko pomaga le s tremi streli, ker ima streliva le še za petindvajset strelcev. Hahnemann je vpil prek telefona: »Vaše tri strele si lahko vžame v zadnjico!«

»Toda,« je dejal Guehler, »saj so vas podprli s tremi streli.«

»Da, prekratko in prepozno. Blagoslovili so nas po glavi. No, in potem je Hahnemann dejal: »Naprej! In mi smo vstali, vzeli naše strojnice in odšli za Hahnemannom. — Američani so streljali kakor hudiči. Nekateri izmed nas so obežali. Stisnili so se za kamenje. Mi pa smo šli za Hahnemannom. In potem smo ujeli nekaj Američanov v mrtvi kot, tako da niso mogli ne naprej ne nazaj. Hahnemann je dejal: »Vzeli jih bomo s seboj.« Naperili smo strojnice. Hahnemann je stopil k njim in dejal: »Hands up!«, oni pa so dvignili roke. Eden izmed njih je imel polovico rane razmazarjeno, pa tudi nasploh so bili sami ranjeni. Hahnemannu so dali kotelado in se odvekli navzdol. Nosili so svoje

ranjence in krvaveli kakor svinje. Potem so pričeli padati šrapneli.«

»In Hahnemann?« je vprašal Guehler.

»Da,« je dejal Bejjerke, »pravkar je hotel oditi nazaj, da bi privedel ostale. V tem trenutku je padel in nismo ga več videli. Stisnili smo se ob kamenje, oni za nami pa so kričali. Ležali smo in čakali. Bili smo tako daleč sredi, da je ves blazoslov padal po tistih za nami. Filusch je dejal, da ima poln gobec peska in hotel je reči »sranje«, da je lahko izgovoril samo »ss...«, ker je imel polna usta peska. Potem pa so spet prišli Američani in nam kozlali z brzostrelkami naravnost v gobec. Dejal sem Filuscu: »Človek zbeživa k njim!«, toda Filusch je kar ležal in stresal z glavo.

In zatem je spet vse utihnilo, prišla je noč, mi pa smo še vedno ležali in nismo mogli naprej.«

»Cemu ne?« je dejal Guehler. »Cemu niste mogli naprej?«

»Američani so bili komaj dvajset metrov pred nami, in ponoči so spet pričeli streljati s svetločim nabojem. Za nami pa so bili naši padalec kot rezerva. Ležali smo med njimi in Filusch je dejal: »Od tod se ne bomo več izmotali!«. »Pobrisati jo morava,« sem dejal, Filusch pa je vzel strojnico in rekel: »Vrzi jo proč!« Vzel sem strojnico in dejal: »Filusch, ne počenaj svinjariti!«, on pa je odgovoril: »Mar ti še ni dovolj iz osrane vojne?« Potem sva spet porinila gobec v pesek, kajti Američani pred nami so streljali kakor norci. Potem so pričeli vpiti.«

»Da,« je dejal Guehler, »slišali smo jih.«

»Toda naravnost v ušesa, človek!« je dejal Bejjerke. »Američani so bili nenadoma čisto zraven nas. Vpili so v nemščini: »Prenehajte, tovariši!« Filusch je dejal: »Vrži strojnico proč, Bejjerke!«, jaz pa sem rekel: »Filusch, pobrisati jo bova morala!«. Toda Filusch je brenil strojnico čez skalo, da je ropotaje padla navzdol. »Ne ljubi se mi več!« je dejal, »Končano je, Bejjerke, končano!« je nenadoma zavpil. Američani pa so vpili: »Vržite orožje proč, tovariši!« Počasi sem se splazil nazaj. Filusch

je obležal tam. Videl sem še, kako je vstal in se splazil k Američanom, potem pa sem se meter za meter umikal. Nato sem skočil in stekel. Američani pa so streljali z brzostrelkami in za tem sem se spet vrnil na tla. Potem sem tekkel dalje. Okoli mene so vpili, kakor ponoreli. Padel sem čez nekoga, ki mu je odrgalo obe nogi. Bil je narednik Hahn, ki ni hotel povečevati protinapadu. Kljub temu ga je zadelo in to tik pred njegovo luknjo. Potem nisem nikogar več videl.

Bejjerke je umolknil. Ranjenec na drugem bregu je spet pričel klicati na pomoč.

»Izkrvavel bo,« je dejal Bejjerke.

»Da,« je zašepetal Guehler.

»In potem sem se splazil navzdol po hribu, med grmovjem, ves čas po trebuhu, sicer bi me videli. Na česti sem srečal Mahlerja, našega bolničarja. Ležal je za skalo, drhtel in rekel: »Tu zgoraj najbrž ni nikogar več! Tam je ležalo tudi nekaj padalcev, ki so dejali: »Ta pes nas venomer pošilja gor, jaz pa sem rekel: »Kateri pes?« Dejali so mi: »Stein, ne poznaš Steina?« in potem mi je Mahler povedal, da je dvakrat zadelo radijski bunker in da jo je Schmidt izkupil.«

»Kaj, Schmidt?« je dejal Guehler.

»Da,« je dejal Bejjerke. »In potem sem bil pri Buschmannu. Spal je, pa sem ga prebudil in dejal je: »Kaj se je pripetilo, Bejjerke?« Odvrnil sem mu: »Nič, narednik, vse je v redu, on pa je rekel: »Kje si pustil Filusca?« Odvrnil sem mu: »Američani so ga vzeli!«. »No, prav je,« je dejal in spet zaspal.«

Ranjenec na drugem hribu je spet klical na pomoč. Njegov glas je bil tiši in hropeč.

»S tem je končano,« je dejal Bejjerke.

Luna je pričela bledeti. Guehler se je zazrl vanjo.

»Dani se,« je dejal.

IX.

Prebudili so se, ko se je pričel topovski ogenj. Drhteli so v hladu zgodnjih jutranjih ur. Prve strele

DOKUMENTI! DOKUMENTI! DOKUMENTI!

IVAN JAN

13

CANKARJEVCI

4. V DECEMBRU JE ZAVRELO

Na II. kongresu KPS Miha Marinko pravi med drugim:

»... Na Gorenjskem se je po težkih udarcih, ki so jih utrpeli partizani v septembru in oktobru, po delni demobilizaciji ljudstva zaradi množičnega streljanja talcev, gibanje proti koncu leta znova razmahnilo in doseglo brez dvoma največji uspeh v Sloveniji sploh. Spodbudo za to je dala cela vrsta uspešnih partizanskih akcij. Požig žage v Lancovem, rušenje mostov v Selški in Poljanski dolini, uspešne borbe partizanskih enot pri Sv. Mohorju, 8. decembra 1941, dalje v Selški dolini, pri Roytah, hkrati pred preselitvijo, ki so jo Nemci pripravljali tudi na Gorenjskem; vse to je dovedlo do množične mobilizacije v partizane, ki je prerasla v splošno vstajo v gorenjskem kotu...«

In dalje: »Nemci govore o dobro organizirani »bliskoviti vstaji«. Gre za vstajo, ki je po neuspehi nemški ofenzivi v škofjeloških hribih zajela vse področje zahodno od Save. Število partizanov je zelo naraslo, kar je prisililo Nemce, da so poslali na Gorenjsko močnejše vojaške sile in za vodjo ofenzive postavili krvnika Rössenerja. Preden se je začela nemška ofenziva, je bilo osvobojeno vse področje zahodno od Škofje Loke, Jelovice, Pokljuke, Bohinjski kot, Mežaklja in velik del Gorenjesavske doline...«

Vrnimo se k nekaterim dogodkom, ki so sestavni del vstaje, predvsem na operativnem področju Cankarjevega bataljona.

Ze 16. decembra zvečer, kar na kratko potrjuje zapušno poročilo orožniškega polkovnika Handla z dne 7. januarja 1942, se je proti Črnemu vrhu pomikala precejšnja kolona Cankarjevcev. Prav v tem času je vrela vstaja v bohinjskem kotu in nad Jesenicami. V Črnem vrhu so še ta večer partizani napadli nemške granicarje, dva ranili, enega ujeli in pripeljali s seboj. Ta se je potem z zajetjem sprijaznil in ostal v bataljonu za kuharja. Ime mu je bilo Martin. Prav okoli njega je bilo precej govorja, kaj z njim narediti, vendar je postal kuhar. Nazadnje se je pokazalo, da je bil v prvi vrsti vendarle nemški vojak. Partizani so se ob tej priložnosti v Črnem vrhu oskrbeli tudi v Koširjevi trgovini.

Dogodek je sledil dogodku, včasih se jih je odvijalo več hkrati. Verjetno pa je bilo tisto, kar se je 10. decembra zgodilo v Bukovem vrhu pri Šubicu, po domače Narigarju, nekaj kar se sliši kot v pravljici.

Narigarjeva družina je bila že dalj časa delala za partizane. Z eno besedo: bila je partizanska družina. Narigarjeva domačija je bila na pripravnem kraju. Janez pa je že tedaj prenašal partizansko pošto. Bil je vesel fant, ki je rad igral na harmoniko. A harmonika ni bila njegova edina dragocenost. Na podstrešju, za tramom, je imel skrito tudi puško.

Tisti dan se je iz Poljan na Bukov vrh vzpenjala nemška orožniška patrulja. Prihajali so k Narigarju po očeta Tomaža in hoteli pozvedeti še marsikaj, kar jih je zadnje čase vznemirjalo.

Pa je nekdo Narigarjevih pogledal skozi okno... ter opazil tri postave. Menda je bila mama, ki jih je prva opazila.

»Ne bomo sami... O, Jezus, Nemci!«

Janez je skočil in se povzpел po stopnicah.

»Dobro se skrij, dokler ne odidejo. Jih bova že nekako prentalala,« sta rekla za njim in hitela pospravljati morebitne Janczove sledove.

Nemci so že pripotopali v hiši. Oblastno, vendar previdno in s pripravljenim orožjem. Takoj so se lotili Narigarja:

»Zdaj pa povej, kje imaš sinove?«

DOKUMENTI! DOKUMENTI! DOKUMENTI!

so slišali blizu in prav razločno, potem pa so jim v dolini sledili globlji in bolj oddaljeni.

»Prišlo se je,« je dejal Grundmann.

Vzeli so čelade in si jih nadeli. Strelili so padali drug za drugim.

Granate so padale po njihovem hribu.

»Lepo so pričeli,« je zavpil Guehler.

Grundmann je prikimal. Guehler se je splazil h Grundmannu, tako da sta se lahko pogovarjala. Poehler je potegnil odejo čez glavo in si zamazal ušesa.

Pragovi nad njimi so se pričeli treseti.

Bejjerkejev obraz je nenadoma pobledel kakor apno. Granate so padale vedno bliže. V luknjo so padali kosci kamenja. Med pragovi se je vsipal pesek. Sneli so čelade z glav in si z njimi zavarovali obraze. Roke so jim drhtele. Stisnili so se drug k drugemu.

»Kmalu bo prenehalo,« je pomislil Guehler, »in potem bodo napadli.«

Eksplozije so za trenutek prenehale. Tišine ni bilo moč prenašati.

»Naprej,« je dejal Guehler, »veni!«

»Bedarija,« je dejal Bejjerke.

Guehler je molčal. Gledal je bledico na Bejjerkejevem obrazu in pomislil: »Boji se.«

Bejjerke je odkimal in dejal:

»Ne smeš ven.«

»Te še se prebijejo?«

»Vseeno,« je dejal Bejjerke.

Spet so zaslišali strele. Sledili so drug drugemu, kakor udarci po bobnu.

»Tako pričeli so,« je dejal Bejjerke. Skrčil se je, držal pred obrazom čelado in prižgeli noge. Poehler se je ves skrivil v odejo.

»Odeja te ne bo rešila,« je zaklical Grundmann.

Poehler ni odvrnil. Odeja, s katero si je zaštri tudi obraz, ga je ločila od dogajanja.

»Boji se,« je vpil Grundmann.

»Ti pa ne?« je vprašal Guehler.

»Da, toda...« je dejal Grundmann.

ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT

Državno prvenstvo v plavanju za posameznike v Dubrovniku

Kranjčani ostali doma

PLAVALCI TRIGLAVA SO PREUTRUJENI — ŠTEVILNA TEKMOVANJA SO OVIRALA TRENINGE — ZARADI POMANJKANJA SREDSTEV RAZGOVORI O RAZPUSTITVI PLAVALNEGA KLUBA

Kranj, 19. septembra — V nedeljo se je začelo v Dubrovniku državno plavalno prvenstvo za posameznike. Prav gotovo je to prireditev, ki je ena največjih kar zadeva naš plavalni šport. Toda na tem prvenstvu ni niti enega plavalca kranjskega Triglava, katerega moštvo je pred približno štirinajstimi dnevi osvojilo tretje mesto v državi. Zakaj tako, smo se danes pozanimali in v razgovoru z odbornikom kluba Bertijem Gantarjem ter se nekaterimi člani plavalnega kluba zvedeli naslednje:

Plavalci Triglava so spriči številnih nastopov v zadnjem mesecu in pol preutrujeni, da bi lahko računali na kakršenkoli uspeh na državnem prvenstvu. Zvezni kolektor prireditev, ki so se jih morali udeležiti je bil letos tako nerodno sestavljen, da na treninge v tem času sploh ni bilo moč misliti. Janez Kocmur je bil na primer na tekmovalnih nepreki-

njeno od 1. avgusta, pa do srede septembra. In medtem ko je imel v tem času samo en teden možnosti treninga (za počitek sploh ni bilo časa), je po drugi strani prepotoval domala vso Jugoslavijo do Beograda, Sombora, in Subotice, vmes pa je »skočil« še v Budimpešto in Sofijo. Utrujenost pa je bila tudi pri ostalih plavalcih precejšnja. Razen tega pa, ko so se plavalci vrnili z ekipe državnega prvenstva iz Beograda, v plavalnem bazenu v Kranju ni bilo več vode. (Edino kopalnico v Kranju je kljub le-

pim dnem že skoraj tri tedne s praznim bazenom! — op. uredništva).

In končno so problem tudi sredstva. Res je sicer, da bi bila za udeležbo na državnem prvenstvu posameznikov lahko zagotovljena sredstva, vendar bi bila spričo pomanjkanja sredstev nasploh (plavalni klub je v precejšnjih dolgovi) velika škoda zapravljati denar za plavalce, ki za takšno prireditev, kot je državno prvenstvo, niso pripravljeni. V razgovoru pa smo se zvedeli, da takšno prosjačenje za sredstvi, kot

je bilo to letos, nima nikakršnega smisla in tudi ni noben stimulans za količjak uspešno delo v prihodnje. Med odborniki in člani kluba se prav zaradi tega že vodijo razgovori o verjetnosti razpustitve kluba. Za plavalni šport v Kranju, ki si je prav v zadnjih letih pridobil velik sloves v jugoslovanskem merilu, bi bila takšna odločitev vsekakor precejšnja škoda. Prav zaradi tega bi bilo treba že sedaj misliti, kako zagotoviti vse pogoje plavalnemu klubu Triglav za novo sezono.

B. Fajon

Pred XVII. kolom slovensko-hrvaške košarkarske lige

Triglav gostuje na Reki

V zadnjem, šestnajstem kolu slovensko-hrvaške lige, je bilo pod koži več presenečenj. Med njimi je vsekakor največje presenečenje poraz ljubljanskega Slovana na Reki (50:70), kamor bo moral v soboto tudi kranjski Triglav. Razen tega je bila tudi zmaga Radniškega nad Mariborom (61:52) nepričakovana. Ostali rezultati: Ljubljana — Split 90:56, Mladost — Jugomontaža 63:53 in Kvarner 60 — Split 65:68.

Lestvica:	16	14	2	+352	28
Ljubljana	16	14	2	+352	28
Mladost	17	13	4	+156	25
Slovan	16	11	5	+112	22
Maribor	16	10	6	+59	20
Split	16	8	8	+29	16
Jugomontaža	16	7	9	-24	14
Triglav	16	7	9	-99	14
Radnički	15	5	10	-104	10
Kvarner 60	16	3	13	-127	6
Rudar	16	2	14	-267	4

Mlade košarkarice se uveljavljajo

V petek večer je bila na Jesenicah prvenstvena košarkarska tekma ženskih ekip KK Jesenice in KK Proletarec in Zagorja. Domačinke, med katerimi so imele večino mlajše, so zmagale precejvalno s 83:54 (31:29). Vodile so vsekoli in pokazale lepo igro. Največ košev je dosegla Sprajc (20), ki ji sledi Valentar (19), za mladima in mnogo obetajočima igralkama pa sta bili Marjanca Drinovc in Cilka Benedičič s po 16 koši. Tekmo sta sodila lepo Hojc in Peterman iz Ljubljane.

V soboto, 23. septembra, gostuje Triglav na vročem reskem igrišču, kjer bo proti Kvarnerju 60 težko osvojil točki. Kranjčani imajo sicer nekaj upanja, ker bosta v moštvi lahko spet nastopila Petrič I, ki se je vrnil iz JLA in Bohinc, ki je ozdravil nedavno poškodbo.

Kar zadeva slovensko košarkarsko ligo, gorenjskima predstavnikoma, Skofji Loki in Jesenicam, še vedno gori pod nogami, kot pravimo. Obe moštvi sta

v nevarnem položaju na dnu lestvice, čeprav je Skofja Loka v zadnjem srečanju z Mostami in Ljubljano poskrbela za precejšnje presenečenje in zmagala s rezultatom 85:47, medtem ko so Jeseničani v Mariboru pričakovano zgubili proti Braniku z 51:74.

V ženski košarkarski ligi so Jesenicanke še vedno na tretjem mestu, zadnjo tekmo proti Rudarju iz Trbovelj pa so dobile brez borbe.

J. M.

Kranjčani tudi tretjič poraženi v tenisu

Kamnik : Kranj 5 : 2

Kranj, 19. septembra — V letošnjem tretjem prijateljskem teniški dvoboju med Kamničani in Kranjčani, ki je bila v nedeljo, 17. septembra, so spet prečljivo zmagali gostje s 5:2. Dokazali so, da prvi dve zmagi nista bili slučajni in da imajo tudi v Kamniku nekaj dobrih, nadarjenih igralcev.

Edini dve zmagi za Kranj sta priborila pionirja Ljubo Kokl in Leopold Znidar, medtem ko se Rebolj, Prisljan in ing. Bedenk v igrah posameznikov niso mogli uspešno upirati gostom. Vsi trije so izgubili z 0:2. Precej izgledov za zmago so imeli Kranjčani samo v igri dvojic, kjer sta Znidar A. in ing. Bedenk podlegla po več kot dve uri trajajoči borbi z rezultatom 1:2.

Rezultati: Vegust (Kamnik) : Kokl (Kranj) 1:6, 4:6; Snabl : Znidar L. 3:6, 1:6; Bogataj : Prisljan 6:1, 6:4; Lavrič : Rebolj 6:3, 6:4; Slegelj : ing. Bedenk 6:2, 6:4; Lavrič — Snabl : Znidar A. — ing. Bedenk 6:4, 3:6, 10:8; Bogataj — Slegelj : Znidar L. — Prisljan 6:0, 7:5.

Šahovski festival na Bledu

Bled (B. F.) — Čeprav je Bled v teh dneh že tako ali tako v ospredju med vsemi ljubitelji šahovske igre, prireja Okrajna šahovska zveza Kranj za dneve med 23. in 27. septembrom še moštveni šahovski festival, ki bo tudi na Bledu. Na turnirju bodo lahko sodelovale štiriclane ekipe osnovnih šahovskih organizacij, podjetij, ustanov in družbenih organizacij. Razen tega, da si bodo udeleženci te prireditve lahko ogledali tudi veliki jubilejni mednarodni šahovski turnir, je prireditelj pripravil za najboljšee ekipe tudi nagrade v skupni vrednosti 250 tisoč dinarjev.

B. Fajon

Nova planinska postojanka

Kropa (M. S.) — Okrajni odbor Zveze borcev iz Kranja je letos prevzel lovsko kočjo na planini Vodice, ki jo sedaj preurejajo v planinski dom. Na to planino pelje gozdna cesta, tako da je dostopna tudi z avtomobilom, in jo iz Radovljice preko Taleza. Ko bo planinska postojanka dokončno urejena bo okolica Kroke pridobila še eno lepo in lahko dosegljivo postojanko. Iz Kroke je namreč na planino Vodice (visoka je približno 1000 metrov) le eno uro hoda. Letos so že postavili spominsko obeležje na kraju, kjer je bil 1941. leta partijski sestanek.

Se dobre pol ure od tu je Zidana skala, s katere se nudi izredno razgled po vsej Gorenjski tja do Ljubljane.

ŠAH XI. kolo

Bertok : Trifunović 1/2:1/2

Po treh urah igre je pozicija Germeka proti Fischerju dobra. Bisguier je dobro razporedil figure in se približuje izenačenju, čeprav ima Pachman še vedno lahko iniciativo. V partiji Portisch — Darga v nimco-indijski obrambi igral precej slabo, tako da ima precej slabih točk v svoji poziciji. V poziciji Najdorf — Parma ima Parma malo izgledov, da zadrži remi. Ivkov je proti Donnerju prišel do terenske prednosti, vendar je Donner pripravil protinapad na kraljevem krilu. V partiji Talj — Gligorič je Talj prišel v pozicijsko prednost, čeprav Gligorič nima težav z razvojem figur. Petrosjan si je ustvaril zelo dobro pozicijo proti Olafssonu. V partiji Geller — Keres so izgledi izenačenja. Matanović in Udovčić sta zamenjala več figur, vendar so izgledi Matanoviča še precejšnji.

Turnir je danes obiskal predsednik republiškega izvršnega sveta dr. Jože Vilfan.

REZULTATI BLEJSKEGA SAHOVSKEGA MEDNARODNEGA TURNIRJA

X. kolo: Fischer — Bertok 1:0, Trifunović — Matanović remi, Udovčić — Geller prekinjeno v izenačenem položaju, Keres — Olafsson 1:0, Petrosjan — Talj remi, Gligorič — Ivkov 1:0, Donner — Najdorf prekinjeno v dobljenem položaju za belega, Parma — Portisch prekinjeno, Darga — Pachman remi, Bisguier — Germek prekinjeno v remi poziciji.

Stanje: Fischer 7,5, Talj, Keres in Petrosjan 7, Gligorič 6 (1), Trifunović 6, Najdorf 5,5 (1), Geller 5 (1), Darga 5, Donner, Parma in Portisch 4,5 (1), Matanović 4,5, Bisguier 4 (1), Pachman 3,5 (1), Germek 3 (1), Ivkov in Olafsson 3, Udovčić 2,5 (1) in Bertok 2,5.

Včeraj so igrali XI. kolo, in sicer: Germek — Fischer, Pachman — Bisguier, Portisch — Darga, Najdorf — Parma, Ivkov — Donner, Talj — Gligorič, Olafsson — Petrosjan, Geller — Keres, Matanović — Udovčić, Bertok — Trifunović.

V današnjem XII. kolu se bodo srečali: Fischer — Trifunović, Udovčić — Bertok, Keres — Matanović, Petrosjan — Geller, Gligorič — Olafsson, Donner — Talj, Parma — Ivkov, Darga — Najdorf, Bisguier — Portisch in Germek — Pachman.

V četrtek bodo igrali prekinjene partije iz zadnjih kol, v petek pa je prost dan.

Ob otvoritvi blejskega veleturnirja se je žreb poigral tudi z Bobbyjem. Ko je odvil listek s številko, je na njem pisalo 20 — torej pred pričetkom turnirja so vpisali njegovo število na zadnje mesto v turnirski razpredelnici. Toda po desetem kolu je Bobby zasul vse skupaj za 180 šlopinj. Sam je prevzel vodstvo in ga bo verjetno težko spustil iz rok.

Blejski jubilejni mednarodni šahovski turnir

Samo še trije neporaženi

NAJMLAJŠI UDELEŽENEC TURNIRJA, VELEMOJSTER BOBBY FISCHER PREVZEL VODSTVO — SAMO ŠE ŠEST KANDIDATOV ZA ZMAGOVALCA

Bled, 19. septembra — Včeraj je bila šahovska arena prazna. Šahovski velikani so si prosti dan res zaslužili. Namesto prostega dne, ki bi ga morali imeti že v nedeljo, so ustregli številnim gledalcem in se spoprijeli, kot malokrat doslej. Za uvod so bili sicer trije remiji, dva od teh »velemojstrska« med Dargo in Pachmanom že v štirinajsti potezi in prijateljima Petrosjanom ter Taljem. Tudi tretji remi med našima velemojstroma dr. Trifunovićem in Matanovićem je bil precej zgoden, vendar ne tako voden. In ko so gledalci pričakovali, da bo Trifunović nadaljeval z napadom na črno vojsko, je nenadoma nehal, demonstrator pa je na veliko šahovnico obesil napis — remi.

Gledalci so bili kljub temu zadovoljni. Za razburljivo in prijetno popoldne so tokrat poskrbeli Gligorič, Fischer in Keres. Vsi trije so žrtvovali takšno ali drugačno figuro svojim nasprotnikom (Ivkovu, Bertoku in Olafssonu) in jih postavili pred nerešljive probleme, iz katerih ni nihče našel vsaj polovičnega izhoda. Nejdilje se je sicer upiral Olafsson in so ga težko sprijaznili s porazom, četrtnim na tem turnirju. Plavalci Islandec in »večno mladi« ali pa »večno drugi« Keres sta partijo že najprej prekinila, vendar pa so je Olafsson takoj za tem premislil in podpisal kapitulacijo.

Stiri partije so ostale prekinjene, vendar samo ena v nejasnem položaju. Za nejasnost je spet poskrbel mladinski šahovski prvak Parma proti mednarodnemu madžarskemu mojstru Portischu. Že kmalu po otvoritvi je Parma žrtvoval kmeta za napad, ki pa se je izjalovil. V časovni tiski pa je Portisch pridobilju spregledal in partija je ostala prekinjena pri

prevzel vodstvo mladi Bobby, ki je ostal še vedno neporažen. Njegova spremljevalca v tem pogledu pa sta ostala le še Gligorič in dr. Trifunović. Da sta naša velemojstra ostala še neporažena, je tudi edina uteha za doseganja visok poraz jugoslovanskih šahistov proti sovjetskemu velemojstrom na Bledu. Keres, Talj, Geller in Petrosjan so že desetkrat zmagali nad našimi mojstri in niso bili niti enkrat poraženi.

Polovica turnirja je torej za nami. Kdo bo zmagovalca, je še vedno težko napovedati. Res je sicer, da je kandidatov precej manj, kot jih je bilo pred I. kolom, toda ti-

si, ki so ostali, so tako izenačeni po moči in tudi kar zadeva srečanja v prihodnjih kolu, da še vedno ni moč prav ničesar gotovega zapisati. Zmagovalca pa vsekakor lahko iščemo samo med šestorico, ki je po desetem kolu na vodilnih položajih. Torej so v ospredju samo še Fischer, Talj, Keres, Petrosjan, Gligorič in dr. Trifunović. Edini, ki jim morda lahko še prekriža račune je Geller, čeprav bo po dokončani prekinjeni partiji še vedno ostal za vodečim Fischerjem kar za dve točki.

B. Fajon

NAŠ RAZGOVOR

Pet minut o Kropi

Ko sem v prodajalni umetnostno-kovinske obrti UKO v Kropi popravala, če tudi v tem času turisti še prihajajo kupovat njihove izdelke, so mi odgovorili, da je dotok turistov skorajda popolnoma upadl. Ker je bil še kovaški muzej zaprt, prav tako pisana ob njem, sem bila končno prepričana, da turistov v Kropi res ne pričakuje več. Zato sem se namenila k predsedniku kropskega turističnega društva Janezu Litzarju, kjer sem v krajšem razgovoru zvedela, da ima Kropa pomen predvsem za prehodni turizem. Ali ste imeli letos kaj stalnih gostov?

V Kropi je tujeem vsega skupaj na razpolago le približno 20 postelj. Med stalnimi gosti je bi-

lo največ naših rojakov, ki prihajajo na počitnice k sorodnikom. V prihodnjem letu pa bodo tudi na Jamniku pripravili lepe sobe za približno 20 gostov. Ko bomo uredili še vprašanje prehrane teh gostov, bomo skušali navezati tesnejše stike s tovarno vijakov iz Novega Sada, da bi pri nas organizirala letovanjja svojih delavcev.

Prvi Zebljarski dan je uspel; ali bo turistično društvo tudi v prihodnje pripravilo kaj podobnega?

Z uspehom Zebljarskega dne smo bili res zadovoljni. Pridobili smo si precej izkušenj in bomo to prireditev odslej vsako leto še izpopolnjevali. Letos je bila na primer kopa glavna atrakcija,

prihodnje leto bomo skušali pripraviti kakšno drugo zanimivost. Na žalost imam v Kropi vedno vtis, da je precej navlečena, nekako nepospravljena. Vseč pa mi je, da je tudi v tem kraju veliko rož po oljih.

Gojiteljice rož spodbujamo k gojenju cvetja s posebnimi nagradami. Tudi letos smo jih nagradili skupaj 21, in to za gojenje lončnic in za ureditev vrtov.

Pred dnevi so mi znanci, ki so tedaj prvi obiskali Kropo, pripovedovali, da jim ne gre v račun, da so v Kropi tako velike hiše. Vedno so namreč slišali, da so kropski kovači zelo težko živeli. Gotovo mi lahko razložite, kako je pravzaprav s to rečjo?

Tse večje stare kropske hi-

še so bile last fužinarskih in kovaških gospodarjev. Ti gospodarji so imeli razen kovačnice in fužin tudi hiše, trgovine, gostilne in drugo, tako da so bili kovači in fužinarji popolnoma odvisni od njih. V eni takih večjih hiš je stanovalo tudi do 70 ljudi. Po tri družine so imele eno večjo sobo. Vsaka družina je imela v enem kotu svojo mizo. Spali so pa v podstrešnih kamrah. Ko so približno pred 80 leti fužinarski gospodarji propadli, so tudi hiše postopoma prešle v last kovačev. Kako so stare nekatere hiše, nam lahko pove to, da je že Valvasor v svoji Slavi vojvodine Kranjske 1689. leta pod sliko dela Kroke napisal, da so to stare kropske hiše.

M. Sosič